Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 51 (1551) ♦ Субота, 22 березня 1997 року ♦ Ціна договірна

Нереальні обіцянки та аванси лише дратують людей

Парламентська хроніка

Учора Президент України Леонід Кучма виступив у Верховній Раді із щорічним Посланням

Ранкове засідання 21 березня

Воно складається з п'яти розділів: «Державне будівництво», «Забезпечення прав і свобод людини і громадянина», «Економічний розвиток», «Пріоритети зовнішньої політики», «Національна безпека».

Леонід Кучма відзначив, що навколополітична суєта, перебільшена увага до дрібних і тривіальних суперечок, нарешті, підвищена нервозність, що постійно провокується верхами, — все це змусило більшу частину суспільства дистанціюватися від влади і виживати самостійно.

За словами Президента, необхідно підвищити відповідальність за просування у визначеному напрямі. «Ми повинні прагнути того, щоб влада діяла на якісно нових принципах, не прагнула розв'язати за людину всі проблеми, а давала їй засоби і можливості для того, щоб вона творила своє життя», — сказав він.

(Закінчення на 2-й стор.).

Урожай-97

Погода в АПК: гідрометцентр прогнозує — уряд робить

На цьому тижні погода для хлібороба була просто-таки препогана. Ще недавно сільгоспроботи проходили вправно і, за винятком кількох областей, посівну техніку було виведено на лани. До негоди, якщо вірити зведенням Мінсільгосппроду, землероби засіяли ранніми зерновими і зернобобовими культурами 252 тис. га з 6,1 млн. передбачуваних площ. Антициклон, що звалився, наче сніг на голову, сплутав карти майже на всій території України. Гідрометцентр, на жаль, не помилився.

(Закінчення на 4-й стор.).

У зерна з'явились ноги. Хто нагрів на цьому руки?

У кореспондентський пункт газети «Голос України» по Волинській області від колективу державного Луцького спиртогорілчаного комбінату надійшов лист такого змісту: «Наше підприємство, яке мало б працювати і випускати потрібну продукцію, простоює вже більше двох місяців: немає сировини. Свого часу ми здали на збереження Луцькому комбінату хлібопродуктів № 2 близько 7 тисяч тонн зерна. Його не повертають. Ходять чутки, що звідти воно зникло...».

(Закінчення на 5-й стор.).

Офіційно

Проблеми науки

Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв членів профспілки працівників Національної академії наук України на чолі з головою ЦК профспілки Анатолієм Широковим. Йшлося про проблеми фінансування національної науки.

Напередодні візиту

24—25 березня відбудеться офіційний візит делегації Верховної Ради України на чолі з Олександром Морозом до Угорської Республіки на запрошення парламенту цієї країни. Керівник секретаріату Верховної Ради Іван Мусієнко обговорив з Надзвичайним і Повноважним Послом Угорської Республіки в Україні доктором Лорандом Тотом питання, пов'язані з програмою перебування делегації Верховної Ради в Угорській Республіці.

Прес-служба Верховної Ради України.

«Наша музика... в європейському світі надто молода»

Знавці музики, спеціалісти дадуть нам, певне, докладну оцінку Лисенка як композитора та художника... А для нас, широкого кола його прихильників, чи не принаднішим, ближчим і зрозумілішим залишиться цей образ вічно молодої душі, що була потаємною силою українського руху, його вогнем і живим зв'язком, що збирала порідненних в один гурт і звідси, з центра, оживляла всіх одною думкою.

Так визначив місце Миколи Лисенка в історії української культури його сучасник академік Сергій Єфремов.

Відзначаючи ювілей «сонця української музики» (К. Станіславський), наголосимо ще раз, що його опери «Тарас Бульба», «Енеїда», «Ніч перед Різдвом» за значенням для майбутнього української духовності стоять поряд з «Кобзарем» Т. Шевченка.

(Матеріал до ювілею Миколи Лисенка читайте на 6-й стор.)

Сьогодні виповнюється 155 років від дня народження родоначальника української музичної класики Миколи Лисенка

Валентина Писанська, спеціальний кореспондент «Голосу України»

Великі торги в Гельсінкі

Здається, не менше, ніж самих результатів саміту, очікували журналісти прибуття президентів обох країн у столицю Фінляндії. І коли про Клінтона заздалегідь повідомили, що привезуть в інвалідному візку, хоч і костури будуть при ньому, то запитання до прес-секретаря Єльцина Сергія Ястржембського, чи буде на борту президентського Іла реанімаційне відділення, залишилося без відповіді.

(Закінчення на 4-й стор.).

Клінтон умовляє Росію, а Солана запевняє Україну

У брюссельській штаб-квартирі НАТО відбувся перший раунд переговорів Північноатлантичного союзу та України. Візит делегації України на чолі з міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком розпочався із зустрічі з генеральним секретарем НАТО Хав'єром Соланою. Делегація зустрілася також із послами 16 країн НАТО. Під час переговорів мова йшла не лише про формалізацію відносин між НАТО та Україною, а й про безпеку України з огляду на це.

За словами Геннадія Удовенка, перший раунд переговорів був успішний. Другий відбудеться 7 травня, коли Київ відвідає генеральний секретар НАТО Хав'єр Солана для участі в урочистому відкритті Інформаційного бюро НАТО в Україні.

Офіційно

Постанова Верховної Ради України

Про обрання суддів Верховного Суду України

Відповідно до пункту 27 статті 85 Конституції України та статті 9 Закону України «Про статус суддів» Верховна Рада України **постановляє:**

Обрати суддями Верховного Суду України безстроково:

Арестенка Анатолія Миколайовича, Березовського Степана Михайловича, Григор'єву Лілію Іванівну, Домбровського Івана Петровича, Земляного Василя Васильовича, Коновалова Володимира Миколайовича, Присяжнюк Тамару Іванівну, Селіванова Миколу Прохоровича.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

Київ,
20 березня 1997 року.
№ 149/97-ВР.

Указ Президента України

Про нагородження відзнакою Президента України «Орден князя Ярослава Мудрого»

За видатний особистий внесок у розвиток співробітництва між Україною і Азербайджанською Республікою та зміцнення дружби між українським і азербайджанським народами **постановляю:**

Нагородити відзнакою Президента України «Орден князя Ярослава Мудрого» І ступеня Його Високоповажність Пана АЛІЄВА ГЕЙДАРА АЛІРЗА огли — Президента Азербайджанської Республіки.

Президент України
Л. КУЧМА.

Київ,
20 березня 1997 року.
№ 257/97.

Застереження: можлива «друга Ялта»!

У Берліні відбулася спільна німецько-американоукраїно-польська конференція «Новий геополітичний устрій Центральної Європи», організована німецьким інститутом «Аспен», Вашингтонським центром стратегічних і міжнародних досліджень та україно-американським комітетом, повідомляє Укрінформ. Українські та польські учасники конференції висловили стурбованість, що Захід схильний зробити занадто великі поступки на користь Росії, шукаючи компроміс із Москвою в питанні розширення НАТО. З огляду на створення консультативного механізму між НАТО й Росією у Берліні говорилося навіть про небезпеку «другої Ялти». Учасники конференції висловилися за те, щоб угоду про спеціальні відносини НАТО і Росії підписували лише після того, коли вже остаточно буде названо кандидатів на вступ до альянсу.

Парламентська хроніка

Спрацював «парний випадок»

Вечірнє засідання 20 березня

Депутат Роман Безсмертний поінформував про ступінь готовності до розгляду на сесії постанови Верховної Ради щодо організаційно-правових засад національного ринку енергоносіїв. Він зазначив, що з цього приводу до спеціальної комісії надійшло чимало проектів, змін і доповнень. Однак цілісного, достатньо узгодженого документа виробити поки що не вдалося. Виходячи з цього, Олександр Мороз запропонував питання про посилення державного регулювання енергетичного ринку України перенести для обговорення на першу декаду квітня. Зал не пристав ані на цю, ані на інші пропозиції. Відтак питання довелося взагалі зняти з розгляду; до нього сесія повернеться у квітні, як і до закону про вибори народних депутатів (друге читання).

По тому сесія досить швидко завершила обговорення решти статей проекту закону про місцеве самоврядування. Спеціальній комісії доручено у двотижневий термін підготувати проект до третього читання і винести його на обговорення в першій декаді квітня.

Іван ДМИТРЕНКО.

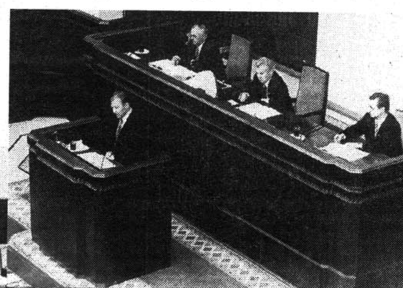
Парламентська хроніка

Нереальні обіцянки та аванси лише дратують людей

(Початок на 1-й стор.).

Леонід Кучма заявив, що відповідальність за відсутність державного бюджету на 1997 рік «повністю лежить на уряді». «Ми неодноразово чули твердження Прем'єр-міністра, що не можна жити за бюджетом,

сформованим на старих засадах, в тому числі в 1996 році з прихованим дефіцитом 8 трлн. крб.» «Чим же керувався уряд і особисто П. Лазаренко, подаючи до парламенту абсолютно не реальний проект бюджету на 1997 рік?», — запитав Президент.

«При тому, що Верховна Рада мала задосить часу, щоб не форсувати, але прискорити цю роботу», — заявив Л. Кучма.

Крім того, Президент піддав критиці «непослідовну, неузгоджену політику» уряду на ринку енергоносіїв, що призвела до його монополізації.

Зростання загрози економічної безпеки, сказав він, обумовило необхідність проведення засідання Ради національної безпеки, що відбудеться цими днями.

Президент піддав критиці соціальну політику уряду, він також не вважає «задовільним» організаційний стиль роботи Кабінету міністрів. «Нехай буде менше рішень і обіцянок, але вони повинні обов'язково виконуватися». Нереальні обіцянки і аванси тільки розчаровують і дратують людей, — сказав Л. Кучма. За його словами, зміцнення економічного блоку уряду і нині залишається край актуальним.

Л. Кучма відзначив також тенденцію перетворення членів уряду на «заручників апарату Кабміну», закликав до викорінення «психології тимчасовості», «особистої відданості».

Таким чином, за словами Президента: «Ми одержали продовження однієї з найгірших наших традицій, коли держава почала новий рік без бюджету, живе за умов невизначеності, відсутності надходжень кілька місяців. Маємо фінансовий хаос, наслідки якого не вдасться усунути і до кінця року».

Ціна таких політичних ігор —надзвичайно висока, підкреслив Президент. «Інакше як можна розцінити заклики до Президента затвердити бюджет указом і відповідно взяти на себе відповідальність?», — запитав він. Однак, за його словами, з таким же успіхом можна ставити і питання про розпуск указом Президента Верховної Ради. «Спровокувати мене на антиконституційні дії не вдасться. Кожен зобов'язаний розставити все на свої місця».

На думку Л. Кучми, необхідно відмовитися від прийняття тих законодавчих актів, котрі не враховують наявну фінансово-законодавчу ситуацію, зумовлюють додаткове навантаження на слабку економіку.

«Будь-які закони, що приймаються, повинні супроводжуватися достатнім ресурсозабезпеченням, а технологія їх розробки повинна виключити лобіювання партійних, корпоративних чи інших інтересів», — заявив Президент.

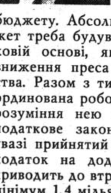
Глава держави сказав також про необхідність ухвалення збалансованого бюджету на новій податковій основі.

Думки з приводу

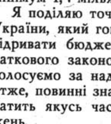

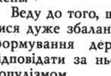
Микола АЗАРОВ, голова Комісії Верховної Ради з питань бюджету:

— У доповіді Президента України правильно поставлено питання щодо формування бюджету. Абсолютно ясно, що бюджет треба будувати на новій податковій основі, якою передбачається зниження преса на наші підприємства. Разом з тим тут потрібні скоординована робота Верховної Ради і розуміння нею відповідальності за податкове законодавство. Маю на увазі прийнятий недавно Закон про податок на додану вартість, який приводить до втрат бюджету на суму мінімум 1,4 мільярда гривень.

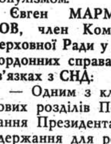

Я поділяю точку зору Президента України, який говорив, що не можна відривати бюджетний закон від податкового законодавства. І якщо ми голосуємо за надання якихось пільг, отже, повинні знати, що бюджет витратить якусь частину своїх надходжень.

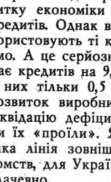

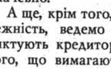
Веду до того, що ми повинні навчитися дуже збалансовано підходити до формування державного бюджету, відповідати за нього, а не займатися популізмом.

Євген МАРМАЗОВ, член Комісії Верховної Ради у закордонних справах і зв'язках з СНД:

— Одним з ключових розділів Послання Президента є одержання для розвитку економіки України іноземних кредитів. Однак він не сказав, як використовують ті кредити, які вже маємо. А це серйозне питання. Україна має кредитів на 9,5 мільярда доларів, з них тільки 0,5 мільярда пішли на розвиток виробництва. Решта — на ліквідацію дефіциту бюджету, тобто ми їх «проїли». Якщо й надалі буде така лінія зовнішньоекономічних відомств, для України все стане досить плачевно.

А ще, крім того, ми втрачаємо незалежність, ведемо політику, яку нам диктують кредитори. Вони дійшли до того, що вимагають від нас, щоб ми відмовилися від сертифікатів якості на товари, що ввозяться з-за кордону. І, як мені відомо, уряд з цим погодився. Що далі?

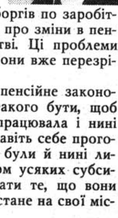
За оцінками експертів, нині на нашому внутрішньому ринку тільки 9 відсотків товарів вітчизняного виробництва. Це шлях в нікуди, до безодні.

Мені прикро, що Президент України у зверненні до парламенту і народу обійшов проблеми зовнішньої політики України. А тут — безліч питань. За нашими спинами ведуться різні переговори, що стосуються України. Визначається якесь партнерство і т. д. Президент, на жаль, з цих питань просто промовчав.

Олександр СТОЯН, «Конституційний центр»:

— У Посланні Президента України я, зрозуміло, передовсім виділив розділ соціальної політики країни, зокрема, про погашення боргів по заробітній платі та пенсіях, про зміни в пенсійному законодавстві. Ці проблеми не просто назріли, вони вже перезріли.

Уже час змінити пенсійне законодавство. Не може такого бути, щоб людина все життя працювала і нині була неспроможна навіть себе прогодувати. Профспілки були й нині лишаються противником усяких субсидій. Треба людям дати те, що вони заробили, і тоді все стане на свої місця.

Анатолій ЗАСУХА, глава державної адміністрації Київської області:

— Мені імпонують ті високі вимоги, які висловив Леонід Данилович на адресу владних структур.

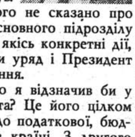
Гріх казати, що в нас немає програми дій розвитку економіки країни. Немає ясної лінії виходу її з глибокої кризи. Хіба ж ми не приймали, не затвердили програм дій уряду, хіба саме Послання Президента — це не ясна програма?

Однак коли доходить до реалізації програмних розробок, ми впираємося у стіну неповороткості, як висловився сам Президент, або ж байдужості чи некомпетентності.

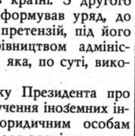
Ростислав ЧАПЮК, «Аграрники України»:

— Якщо говорити про доповідь Президента України стосовно аграрного сектора, нічого, що надихало б, я не почув.

У доповіді нічого не сказано про майбутнє цього основного підрозділу господарства, про якісь конкретні дії, яких мусять вжити уряд і Президент для його відродження.

Що позитивного я відзначив би у промові Президента? Це його цілком законні претензії до податкової, бюджетної політики в країні. З другого боку, він же сам формував уряд, до якого має стільки претензій, під його безпосереднім керівництвом адміністрація Президента, яка, по суті, виконує функції уряду.

Підтримую думку Президента про те, щоб під час залучення іноземних інвестицій надати юридичним особам право купівлі землі для розміщення нових виробництв. Так само дати право іноземним інвесторам придбати ті чи інші підприємства з земельною ділянкою.

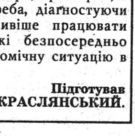

Валентина ГОШОВСЬКА, член Комісії Верховної Ради з питань науки і народної освіти:

— У сьогоднішньому Посланні Президент України ще раз визнав — країна перебуває у глибокій системній кризі.

Больовий зріз нашого життя не в тому, що ми зволікаємо з прийняттям законів про вибори, про партії, а в тому, що нам треба, діагностуючи ситуацію, настійливіше працювати над законами, які безпосередньо впливають на економічну ситуацію в країні.

Підготував
Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

Указ Президента України

Про заходи щодо забезпечення конституційних прав громадян на звернення

Виходячи з того, що останнім часом зросла кількість звернень громадян до Президента України, центральних і місцевих органів виконавчої влади, передусім скарг на відсутність належного реагування на них з боку посадових осіб, значна частина цих звернень своєчасно не розглядається або взагалі залишається без розгляду, окремі посадові особи формально і бездушно ставляться до вирішення життєво важливих питань громадян, у т. ч. і найменш соціально захищених, що викликає їх справедливе обурення, недовіру до органів влади, компрометує ці органи, з метою наведення порядку у цій справі та відповідно до статті 102 Конституції України **постановляю:**

1. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській і Севастопольській міським, районним державним адміністраціям, органам місцевого самоврядування, підприємствам, установам і організаціям незалежно від форм власності:

забезпечити створення необхідних умов для реалізації конституційних прав громадян на письмове звернення або особистий прийом та обов'язкове одержання обгрунтованої відповіді на нього, а також неухильне виконання вимог Закону України «Про звернення громадян» щодо об'єктивної, всебічної і вчасної перевірки заяв і скарг, домагатися реального здійснення прийнятих по них рішень. Особливу увагу звернути при цьому на вирішення питань, поставлених у листах інвалідів, ветеранів війни та праці, пенсіонерів, багатодітних сімей, одиноких матерів та ін.;

виявляти та усувати причини, що породжують скарги громадян, вирішувати питання про відповідальність посадових осіб, з вини яких допущені порушення, бюрократизм і тяганина; аналізувати стан роботи із зверненнями громадян та інформувати про це населення, враховувати результати аналізу у практичній роботі;

регулярно проводити особистий прийом посадовими особами громадян за місцем їх праці і проживання, затвердити графіки прийому; вивчати і відповідним чином реагувати на критичні звернення громадян, опубліковані у засобах масової інформації, а також на публікації та репортажі з питань стану розгляду звернень громадян, повідомляти редакції засобів масової інформації про вжиті по скаргах заходи.

2. Попередити керівників, інших посадових осіб центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських, районних державних адміністрацій про персональну відповідальність за стан розгляду звернень громадян та організацію їх особистого прийому, обов'язкове і своєчасне повідомлення заявників про результати перевірки їх заяв і скарг.

3. Міністерству юстиції України, Міністерству інформації України разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади організувати систематичне роз'яснення конституційних прав і обов'язків громадян, законодавства щодо розгляду пропозицій, заяв і скарг, повноважень органів виконавчої влади і місцевого самоврядування у розв'язанні питань, що порушують громадяни у зверненнях, порядку оскарження прийнятих по них рішень.

4. Кабінету Міністрів України:

посилити вимогливість до міністерств, інших центральних та місцевих органів виконавчої влади щодо забезпечення прав громадянина на звернення, спрямовувати зусилля цих органів на вирішення обгрунтованих заяв і скарг, в першу чергу найменш соціально захищених категорій громадян, вишукування для цього всіх наявних матеріальних та фінансових можливостей;

відповідно до Закону України «Про звернення громадян» встановити до 1 травня 1997 року порядок ведення діловодства щодо звернень громадян.

5. Контрольному управлінню Адміністрації Президента України протягом II кварталу 1997 року перевірити хід виконання цього Указу в ряді центральних та місцевих органів виконавчої влади.

6. Контроль за виконанням цього Указу покласти на Адміністрацію Президента України.

Президент України Л. КУЧМА.

м. Київ, 19 березня 1997 року.
№ 241/97.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Члени Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією зустрілися з делегацією поліцейських з Великої Британії на чолі з командером Бернардом Лакхорстом на їх прохання. Гості поділилися міркуваннями щодо перспектив розвитку відносин поліції Великої Британії і МВС України у сфері боротьби зі злочинністю. Одним із перших кроків такої співпраці, на їх думку, може бути стажування працівників української міліції в підрозділах Скотлад-Ярду.

Визначаючи боротьбу з корупцією одним з основних завдань правоохоронних органів усіх країн, члени делегації повідомили, що зараз у парламенті Великої Британії відбуваються слухання питання про посилення боротьби з корупцією у найвищих ешелонах влади. Зокрема, це стосується випадків підкупу парламентаріїв за винесення на розгляд того чи іншого питання, голосування в інтересах конкретних фірм, ухилення посадових осіб від декларування своїх комерційних інтересів тощо.

Голова комісії Григорій Омельченко розповів англійським колегам про завдання і компетенцію комісії, охарактеризував загальну ситуацію, що склалася в Україні у сфері боротьби з організованою злочинністю і корупцією. На його думку, реальну протидію корупції в Україні замінено її імітацією, що проявляється в проголошенні гасел, підготовці чергових «паперових» програм, обіцянок влади навести в країні порядок, до чого наші «жирні коти» вже давно звикли і діють відповідно. Він зупинився також на конкретній роботі комісії. Зокрема, Г. Омельченко повідомив, що комісія наприкінці минулого року заслухала звіт Генерального прокурора України Г. Ворсінова та начальника управління «К» СБУ А. Бєляєва про виконання ними вимог законодавства у сфері боротьби з корупцією і організованою злочинністю і визнала їх роботу незадовільною й неадекватною криміногенній ситуації. Це спонукало Г. Омельченка звернутися до Президента України Л.Кучми про усунення зазначених осіб з займаних посад. Однак, до сьогодні вони продовжують посідати свої місця. Це, на думку голови комісії, дискредитує в очах світового співробітництва не лише ідею боротьби з корупцією, але й Україну як державу.

У зустрічі взяли участь головний детектив-інспектор Лондонської поліції Крістофер Джаррат, детектив Гарі Таунсенд, заступник голови комісії Іван Білас, головний консультант Микола Мельник.

* * *

У Києві відбулася міжнародна науково-теоретична конференція «Проблеми міграції та повернення депортованих в Україну». Її організували представництво організації «FREEDOM HOUSE» (Дім свободи) в Україні, **Комісія Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин**, Інститут соціології НАН України, Міжнародна організація з міграції та інші інституції.

Обговорювалися проблеми добровільного повернення та облаштування в Україні депортованих народів, їхньої реабілітації та всебічного забезпечення прав. При цьому наголошувалося, що світова практика не знає прикладів реабілітації та репартації великої кількості людей, в тому числі цілих народів, як це має місце в країнах СНД. Це потребує особової ретельності у визначенні концептуальних засад відновлення прав депортованих, відпрацюванні юридичної термінології, складних переговорних процесів з іншими країнами.

Конференція висвітлила можливі шляхи розв'язання певних проблем, дала поштовх практичним діям у цій сфері.

В роботі конференції взяли участь народні депутати України та депутати Верховної Ради Криму, науковці, провідні міжнародні експерти з зазначеної проблематики, громадські діячі та представники дипломатичного корпусу.

Прес-служба Верховної Ради України.

КРИЗА. ЗАХОДИ НЕ АДЕКВАТНІ

Рада регіонів при Президентові України прийняла рішення про суспільно-політичну ситуацію в Україні та заходи щодо її стабілізації.

Економічну та суспільно-політичну ситуацію в державі визнано як надзвичайно складну, а урядом, центральними та місцевими органами виконавчої влади не вжито адекватних заходів щодо виправлення становища.

Рада регіонів вирішила запропонувати Кабінету Міністрів України спрямувати зусилля всіх органів виконавчої влади на стабілізацію виробництва, ліквідацію платіжної кризи, ефективне використання бюджетних коштів, максимальне скорочення витрат на утримання апарату управління;

подати у місячний термін пропозиції щодо реформування управління народногосподарським комплексом, передбачивши делегування певних функцій державного управління місцевим органам влади та посилення їх відповідальності за стан справ у регіонах, прискорення переходу від галузевого до функціонального принципу управління;

розробити конкретний графік скорочення до 1 липня ц. р. бартерних операцій на підприємствах, незалежно від форм власності, до 30 відсотків обсягів виробництва та забезпечити його виконання;

за підсумками роботи у 1996 році і I кварталі поточного року проаналізувати діяльність керівників підприємств, які працюють на контрактній основі, та вжити відповідних заходів щодо посилення їх відповідальності за стан справ на підприємствах.

Уряду Автономної Республіки Крим, головам обласних, Київської та Севастопольської міських, районних державних адміністрацій рекомендовано використати всі наявні можливості і ресурси для погашення заборгованості по заробітній платі, пенсіях та інших соціальних виплатах;

надавати допомогу керівникам підприємств та організацій всіх форм власності у підтриманні виробництва, створенні умов для своєчасної виплати заробітної плати їх працівникам, насамперед інвалідам, ветеранам праці, батькам багатодітних сімей, одиноким матерям;

протягом місяця проаналізувати виконання керівниками державних підприємств обов'язків, покладених на них умовами контрактів по забезпеченню ефективного використання і збереження закріпленого за підприємствами майна, дотримання фінансової дисципліни, своєчасної виплати заробітної плати, і у разі порушення діючого законодавства та умов контракту, розглянути питання про перебування їх на займаних посадах.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
«Голос України»

Бюджет пішов і заблукав

Те, що бюджетний процес занадто затягнувся, а сама робота над ним нагадує дрейфування, майже ні в кого не викликає сумніву. Мало того, громадянам, які безпосередньо не перебувають в епіцентрі бюджетних дискусій, вони взагалі малозрозумілі. А тут ще й Голова Верховної Ради Олександр Мороз звернувся до Прем'єр-міністра Павла Лазаренка з проханням виконати нарешті постанову Верховної Ради від 19 грудня 1996 року і невідкладно подати на розгляд парламенту для другого читання проект держбюджету на 1997 рік, який базується на діючому законодавстві. А вже згодом, зазначає він, після прийняття нових податкових законів, можна буде внести до бюджету необхідні корективи. Заочною відповіддю на цей лист можна вважати висловлювання Павла Лазаренка під час зустрічі з делегацією Міжнародного валютного фонду (того ж дня, коли було опубліковано лист у «ГУ», — 20 березня). Там зокрема наголошувалося, що подальші відносини України і МВФ розраховують будувати на основі нової бюджетно-податкової політики. Тим більше, що безпосередньо від того, коли (і, очевидно, який) буде прийнято бюджет на 1997 рік, залежить виділення Україні кредитів у розмірі до 3 мільярдів доларів США.

Тож не дивно, що 20 березня свою точку зору вирішила висловити Комісія Верховної Ради з питань бюджету. Цього разу про її роботу та перспективи прийняття бюджету розповідав заступник голови Володимир Пустовойтовський. Він зокрема зазначив, що парламент у жодному випадку не винен у зволіканні з прийняттям цього важливого документа та що комісії вже набридло звертатися до Кабінету міністрів з проханням подати проект бюджету на друге читання. Крім того, він підкреслив, що коли держбюджет було вперше передано до Верховної Ради, то він містив посилання лише на один законопроект, якого на той час не було навіть подано до парламенту (про податок на майно підприємств), а сьогодні пропонується, перед тим як приймати бюджет, ухвалити цілий ряд законів, які потягнуть за собою необхідність вносити зміни до більш як 60 законодавчих актів. У той же час закон про бюджетну систему передбачає, що уряд має будувати проект бюджету на основі діючого законодавств. Це пов'язано ще й із тим, що податкові органи просто не в змозі за пропонованні терміни освоїти нове законодавство — для цього, за словами податківців, потрібно до трьох місяців. Втім, думаємо, що за умови прийняття бюджету голова податкової адміністрації та бюджетної комісії Микола Азаров зробить усе, щоб процес освоєння був значно коротшим.

Та на сьогодні факт залишається фактом — бюджету немає, повітря насичене закликами до компромісу, підприємці вичікують, криза посилюється. А так гарно все починалося. Згадую, як у вересні минулого року Микола Азаров наголошував під час прес-конференції, що вперше за роки незалежності Кабмін вчасно подав до Верховної Ради проект держбюджету на 1997 рік. І, за його прогнозами, до 28 листопада бюджет мав бути остаточно прийнятий. Втім, іншося тоді й про те, що коли до 1 грудня його таки не вдасться ухвалити, то, згідно з регламентом, Верховна Рада змушена буде прийняти постанову про порядок фінансування невідкладних потреб народного господарства у першому кварталі 1997 року. Що незабаром і було зроблено. Та вже завершується перший квартал і, певно, доведеться приймати таку ж постанову і щодо другого кварталу.

У номер

● *Київ*

Готують у подарунок пам'ятники

До 6-ї річниці незалежності України в Києві, на Європейській площі, буде споруджено пам'ятник першому президентові Української Народної Республіки, видатному державному та громадському діячеві, історику Михайлу Грушевському, повідомляє «Інтерфакс-Україна». Відповідне розпорядження підписав голова Київської держадміністрації Олександр Омельченко.

Автори пам'ятника — скульптор В. Чепелик та архітектор М. Кислий. А у Володимирському парку планують спорудити пам'ятник Ярославу Мудрому.

● *Львів*

Милосердя — найвища політика

В обласному центрі відкрито унікальну установу —лікарню милосердя — хоспіс, для тих, чиє життя приречене через невиліковну недугу. У хоспісі створено найкращі умови, аби полегшити страждання передусім онкологічно хворих. Лікарню зведено завдяки поєднанню зусиль муніципальної влади і громадян, що надали пожертвування, наголосив на її відкритті мер Львова Василь Куйбіда.

● *Сімферополь*

Допомога виявилася доречною

За рішенням Кабінету міністрів і Президента України, Крим отримає фінансову допомогу в сумі 2 млн. грн. Ще 1 мільйон гривень направлено до Пенсійного фонду Криму. Про це в Сімферополі повідомив віце-прем'єр-міністр Іван Курас, який разом з першим заступником глави адміністрації Президента України Володимиром Яцубою на чолі робочої групи перебував в автономній республіці. Разом з Радою міністрів Криму їм вдалося розв'язати питання щодо забезпечення господарств насінням і міндобривами, виділення коштів на зарплату працівникам бюджетної сфери, надання фінансової допомоги для потреб двох колишніх військових містечок біля Євпаторії. Ще одним результатом роботи київських урядовців на півострові стала підготовка проекту постанови Кабінету міністрів з програми розвитку Севастополя і напрацювання документів щодо курортних міст Ялти та Євпаторії.

● *Харків*

Візьмемо на озброєння програму економії?

Виїзна колегія Держкомітету з житлово-комунального господарства відбулася в Харкові. На ній підприємства області разом з облдержадміністрацією запропонували галузі власну програму енергозберігаючих технологій. Житлово-комунальне господарство України посідає третє місце за витратами електроенергії. Якщо запропонована харків'янами програма знайде практичне застосування, то вже до 2005 року в цій галузі витрати електроенергії можуть скоротитися на 30 відсотків. Крім того, конверсійні підприємства регіону пропонують споживачам найрізноманітніші лічильники використання газу, води, тепла. Особливої уваги заслуговує технологія реконструкції застарілого житла, так званих «хрущовок». Після відносно незначних капіталовкладень квартири можуть стати більш просторими, а самі будинки вирости на кілька поверхів. Водночас поліпшиться теплозберігання.

Валерій ДРУЖЕНКО, «Голос України»

Погода в АПК: гідрометцентр прогнозує — уряд робить

(Початок на 1-й стор.).

Як позначаться примхи погоди на хлібних посівах? За словами начальника головного управління землеробства Мінсільгосппроду Леонтія Зиневича, про збитки говорити зарано. У всякому разі вегетація припинилася, і те, що негода негативно позначиться на польових дивідендах, — безперечно.

Метеорологи також не порадували. До кінця цього тижня просвітку не передбачається: слід сподіватися сильних опадів у вигляді снігу, а в південних і східних областях — з дощем, посилення вітру до 17—22 м/с і навіть віхоли. Температура повітря вночі знижуватиметься до 15 градусів морозу.

Але не тільки негода заважає нормальному перебігові посівної кампанії. Старі «рани», тобто безгрошів'я і, як наслідок, дефіцит насіння, добрив, техніки, пального, які щороку опосідають село, даються взнаки й нині. З більшістю господарств держава так і не розрахувалася за продукцію, здану в рахунок держзамовлення 1994—1996 років. Як зазначив президент Ліги підприємців АПК Леонід Козаченко, коли б сільгосппідприємства застосовували до держави такі самі штрафні санкції, що й вона до них, то, за найскромнішими підрахунками, кожне господарство отримало б десь по 1,5 млн. грн. Отоді б стачило грошей і на добрива, і на пестициди, і на пально-мастильні матеріали. Аграрії змогли б заплатити за запчастини, ремонтні послуги.

На жаль, то вже з царини фантастики. Тому й підготувалося до весняно-польових робіт лише 15 відсотків господарств. Іще 20 частково запасли пальне, відремонтували техніку. Решта — банкрути з усіми наслідками, що з цього випливають. Кожне друге вітчизняне сільгосппідприємство закінчило 1996 рік зі збитками. Загалом по галузі вони становлять 700 млн. грн. Село заборгувало (підприємницьким структурам, державі) понад 6,5 млрд. грн. Аграріям не повернули (держава, переробні підприємства, заготівельники) більш як 300 млн. грн.

На думку Леоніда Козаченка, цифри, які останнім часом лунають у виступах Прем'єр-міністра Павла Лазаренка, а саме: уряд на 60 відсотків профінансує держзамовлення-97 і в певному обсязі забезпечить господарства необхідним — вельми сумнівні. Політика, що її рік у рік проводять у галузі, коли Кабмін перебирає на себе функції підприємницької структури, обіцяючи закупити вирощене, і тим самим уже вкотре обманює себе і аграрія, абсолютно хибна. Товаровиробникові потрібне інше. Йому треба надати право самому розпоряджатися власними ресурсами. А уряд має сприяти встановленню підприємницьких відносин, створенню ринкової інфраструктури в системі АПК.

Алла РОМАНЧУК, «Голос України»

Здобутки та прорахунки мовою документів

Пам'ять тижня

Близько 500 документів про діяльність Української Центральної Ради експоновано на виставці, присвяченій 80-річчю утворення першого національного законодавчого органу.

Головна мета виставки, яка складається з дев'яти розділів, — мовою документів розповісти про історію Центральної Ради, її здобутки та прорахунки, наміри і результати діяльності. Представлені матеріали свідчать про драматичний і суперечливий процес відновлення української державності на початку століття. Серед них — протоколи засідань і сесій, універсали, постанови та меморандуми, законопроекти, звернення, циркуляри, дипломатичні ноти тощо. Частину документів —фотографії, тогочасні періодичні видання, тексти праць і спогадів голови УЦР Михайла Грушевського та інших державних і політичних діячів тієї доби — вперше виставлено на широкий загал. Тож гості Українського дому мають рідкісну нагоду детально ознайомитися з процесом утворення та становлення Центральної Ради, оцінити її державотворчу, соціально-економічну та зовнішньополітичну діяльність. А завдячувати такій можливості ми маємо працівникам центру «Український дім», Головного архівного управління, центральних державних архівів вищих органів влади та громадських об'єднань, кінофотофоноархіву, науково-довідкової бібліотеки та Національної парламентської бібліотеки України. Виставка працюватиме до 20 квітня.

На знімку: відкриття виставки.

Фото Богдана МАСЛЯНІКА.

Юліана ШЕВЧУК, «Голос України»

Попередження тижня

Соціальна служба для молоді Києва, Спілка дитячих та юнацьких організацій за сприяння Київської міськдержадміністрації, Управління у справах сім'ї та молоді провели музичну акцію «Діти проти наркоманії», яка обіцяє стати тривалою.

Мов загнаний звір

Коли негативні емоції переповнюють чашу терпіння і наркотики стають уявним захисним бар'єром, молода людина схожа на загнаного звіра. Лікарі кажуть, що позбутися наркотичної залежності майже не можливо. Уражений мозок навіть після курсу лікування практично кожного кличе назад, до прірви.

Як вважає Олександр Кузьменко, директор столичної соціальної служби, вихід один: знову і знову бити на сполох, розповідати підліткам про наркоманію якомога більше і робити ставку передусім на профілактику, нехай і без миттєвої віддачі. Музичну благодійну акцію плановано як серію музичних вечорів для молоді за участю дітей та естрадних «зірок», які, до речі, також, бувало, потрапляли в цю залежність. Ковтком свіжого повітря можна назвати ще й обіцяну конкретику, на яку вже передбачено фінансування у міському бюджеті: створення клубів анонімних наркоманів та волонтерів, відкриття в Московському районі центру інформаційної профілактики з прокатом відеокасет та літератури, пункту обміну шприців та консультацій для тих, хто вживає наркотики, проведення соціальними службами Мінського та Харківського районів лекцій для молоді, батьків та педагогів, робота кабінетів та телефонних ліній довіри.

Що ж, завдання — благородне, проте не з легких. Адже не секрет, що в підлітковому середовищі панують інші цінності. За словами Володимира Прудкого, заступника начальника відділу боротьби з незаконним обігом наркотиків ГУВС м. Києва, затримані за наркоманію учні шкіл та ПТУ називають страшні цифри, що буквально кожна п'ята дитина з 12-річного віку незалежно від статі курить маріхуану, кожна друга-третя пробувала психотропні таблетки чи щось міцніше...

Тож чи можна опускати руки?

Валентина ПИСАНСЬКА, спеціальний кореспондент «Голосу України»

Великі торги в Гельсінкі

Подія тижня

(Початок на 1-й стор.)

На внутрішньому аеродромі Гельсінкі вітер з морозом пробирав до кісток, та більш як годинне чекання було варте побаченого: до просто-таки велетенського «Боїнга» президента США підігнали спеціальну машину-ліфт, на якій піднімають на борт харчування для пасажирів. Потім її, незважаючи на те, що гостя зустрічали перші особи Фінляндії, які вже півгодини стояли на червоній килимовій доріжці у легкому одязі та без головних уборів, випробували, піднімаючи та опускаючи, і тільки після цього у ліфт закотили візок з президентом, витягнута нога якого свідчила про перенесену операцію. Клінтон зі свого «трону» весело усміхався та помахав рукою журналістам, що тільки й чекали цього моменту. Ліфт опустили, і до гостя підійшли зустрічаючі — президент Фінляндської Республіки Мартті Ахтісаарі та інші офіційні особи. Попри суто людське співчуття, ситуація виглядала комічно, бо президент Фінляндії має вроджену ваду: він помітно шкутильгає. Клінтона у спеціальній машині, схожій на трейлер, відвезли в готель «Інтерконтиненталь».

А Борис Єльцин усіх, хто підпускав шпильки щодо його здоров'я, посадив у калюжу. Трапом нового білосніжного Іла-96 він зійшов бадьоро та ще й виступив із заявою. Правда, президента Росії зустрічали за протоколом ділового візиту до Фінляндії, про що чомусь не повідомляли до самого прибуття. Про його мету Борис Єльцин сказав коротко: «Росія і Фінляндія — дружні сусідні країни, тож слід обговорити всі складні питання, що виникають».

Про зустріч із Біллом Клінтоном Борис Єльцин теж сказав коротко: «Будуть складні переговори. І ми обидва повинні усвідомлювати, що за нами стоять не тільки Росія і США, а й Європа і весь світ. Сподіваюся, що Гельсінкі, як і першого разу (мається на увазі 1975 рік, коли було укладено Гельсінський заключний акт. — **Авт.**), зіграє мирну ноту. З цим я і приїхав».

Коли цей номер «Голосу України» готувався до друку, саміт у Гельсінкі лише розпочався, тож про його домовленості ще невідомо. І хоч думки журналістів, експертів і спостерігачів збігаються щодо результату: Єльцину не вдасться зупинити розширення НАТО на схід, мова йтиме лише про кількість та якість виторгуваного ним для Росії, — інтрига залишається.

Сподіваючись почути щось конкретне, журналісти прийшли в американський прес-центр саміту. Однак і прес-секретар президента США Маккеррі не розкидався інформацією: «Переговори будуть складними, оскільки ми знаємо жорстку позицію Росії. Росія не хоче вступати в НАТО, але прагне мати з нею особливі відносини, тобто брати участь у розв'язанні важливих європейських питань. Вважаю, що Єльцин приїхав з наміром серйозно з цим розібратися і доручити своєму урядові розробити механізми взаємодії, якщо рішення будуть прийняті. Ми, зі свого боку, усвідомлюємо історичний аспект ставлення росіян до НАТО і хочемо переконати їх у тому, що альянс — гарант миру і безпеки в Європі».

Правда, за день до цього російський колега прес-секретаря президента США Сергій Ястржембський під час прес-конференції заявив, що коли НАТО не виконає умов, висунутих Росією, то вона вживе адекватних заходів. Що він, цікаво, мав на увазі?

Тим часом співробітник пресцентру зустрічі Вольф Блітцер, який, між іншим, навчався в Києві, зауважив, що Гельсінкі — таке місто, де сторони зрештою доходять згоди, хоч у даному разі ймовірне і те, що вони залишаться кожен при своїй думці.

Як би там не було, а зрозуміло: зустріч президентів матиме економічне забарвлення. До речі, США досі не визнали економіку Росії ринковою, що впливає і на обсяги фінансової допомоги. Крім того, Клінтону слід неодмінно домовитися з Єльциним ще до мадридського липневого саміту, бо його політика щодо розширення НАТО на схід неоднозначно сприймається і в самій Америці. Треба сказати, що він має нелегке завдання: по-перше, зберегти політичний імідж Бориса Єльцина, якого він, з усього видно, поважає, по-друге, задовольнити Європу, по-третє, убезпечити себе від критики у власній країні, що він надто поступається Єльцину. Отож, інтрига все-таки є. І вчора вранці президенти почали одноденні переговори...

Гельсінкі.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

У зерна з'явились ноги. Хто нагрів на цьому руки?

(Початок на 1-й стор.).

Як удалося з'ясувати, відповідно до укладених договорів № 1 від 05.07.1995 р. та № 25 від 02.11.1996 р. Луцьким комбінатом хлібопродуктів № 2 державної акціонерної компанії «Хліб України» від спиртогорілчаного комбінату прийнято на зберігання 7982 тонни пшениці. Але вже у вересні 1996 року дирекція хлібокомбінату припинила відпускати зерно для потреб спиртогорілчаного підприємства, мотивуючи недостачею зерна і відсутністю його на комбінаті.

Почалися перевірки, ревізії... Встановлено, на «хронічну» нестачу комбінат хлібопродуктів страждає, починаючи з 1993 року. Облік відсутній, належні ревізії не проводились. Внаслідок такої безгосподарності зі складу КХП зникло невідомо

Скандал тижня

куди ... 9240 тонн пшениці, в тому числі і 6434 тонни Луцького спиртогорілчаного комбінату. Такої нестачі (а це більше, ніж 120 вагонів) в господарському комплексі Волині ніхто не пам'ятає. За словами заступника прокурора області Олександра Піддубного, за фактом порушено кримінальну справу. В управлінні МВС Волині створено слідчо-оперативну групу, працівникам якої належить з'ясувати обставини пропажі.

Щодо спиртогорілчаного комбінату, то йому «зберігання» зерна на КХП завдало збитків на суму понад 8 мільйонів гривень. Підприємство не виробило 500 тисяч декалітрів горілчаних виробів.

Волинська область.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

Залетіла блискавка у хату

Аномалія тижня

Кажуть, що грім на голі дерева — це кепсько. Однак перша весняна гроза опівдні начебто віщує урожайний рік. У Дніпропетровську сталося саме те й те: перед обідом небо заволоклося чорними хмарами, потім загриміло та заблискотіло, завирувало снігом і дощем.

Усю цю стихію мені довелося спостерігати з високого пагорба на околиці міста. Складалося враження, що густі темні хмари зачепилися за Дніпропетровськ і ніяк не могли відірватися, з гуркотом товклися на одному місці, викрешуючи іскри.

Несподівана гроза особливо налякала мешканців приватного сектора, який у нас називають селищем Мирним. Справді, аж ніяк не мирною виявилася гроза для власників двох будинків-котеджів, бо провідала їх кульовою блискавкою розміром, за розповідями свідків, з невеликий кавун. «Зафутболити» цього м'ячa-клубка вогню «допоміг», очевидно, електрострум у лінії електропередач...

Любов Іллівна Рожкова саме поралася у світлиці. Раптом десь поряд на подвір'ї щось сильно вибухнуло — аж у вухах залящало, блиснуло так, що в очах потемніло. То потім жінка дізнається, що на причілку її будинку блискавка влучила в електростовп, розтрощивши і спаливши його. А поки що вона у власній хаті заклякла від переляку: вогняна куля зі страшним свистом і зміїним шипінням металася перед нею туди-сюди, наче пташка у пастці. Зойкнувши, Любов Іллівна на мить зажмурила очі. А коли розплющила, вогневу кулю побачила вже за вікном, — певно, вилетіла через відчинену кватирку. Жінка чомусь нестямно кинулася ближче до вікна. І раптом на подвір'ї знову пролунав вибух.

То вже кульова блискавка за лічені секунди похазяйнувала на обійсті сусідів Твердохлібів. Надія Андріївна Твердохліб у ту пору на веранді прала білизну. Пролунав страшенний вибух. Вона від жаху оніміла, а отямилася лише тоді, коли побачила стовп диму над своїм помешканням. Прибіг із саду, де обрізав дерева, чоловік, удвох кинулися до хати. У веранді дим ішов з лічильника газу. Чоловік перекрив краник і висловив припущення, що це газ і вибухнув. Але за мить дим повалив з хати. Забігли туди, а на вікні опочивальні горіла гардина. Власне, вікна вже не було — вирвана і розламана рама з побитими шибками лежала на підлозі й догорала. Вогонь Твердохліби погасили. А ось телевізор та електролічильник врятувати не вдалося. Добре, що не загаялися і вчасно помітили дим і над літньою кухнею, — погасили і там вогонь, який спалахнув під потрощеним шифером.

До речі, вийшли з ладу телевізор та холодильник і в помешканні Любові Рожкової. Інших істотних збитків непрохана кульова блискавка наче не завдала. І за першими коментарями спеціалістів, це ще й добре, це ще й пощастило, що з такими «мінімальними» неприємностями та без жертв обійшлося. Могло бути гірше.

Дніпропетровськ.

Плани тижня

Аліса РОМАНОВА, журналіст

Знайдемо одне одного!

НАПРИКІНЦІ березня столиця Слобожанщини планує покласти край зимовій сплячці й активізувати ділове життя регіону. Мерія Харкова, Східноукраїнська академія бізнесу та журнал «Деловая жизнь» влаштовують IX Міжнародний контрактовий салон-ярмарок «Славянский базар-97». Цікавою сторінкою ярмарку, схоже, стане фестиваль мас-медіа та реклами, співзасновниками якого є Міністерство інформації та Спілка журналістів України.

Фестиваль, який проводять уже вдруге, має клас міжнародного, бо ним зацікавилися не лише вітчизняні ЗМІ та рекламісти. Минулого року до Харкова завітали поляки, росіяни, білоруси, румуни та інші. Втім організатори фестивалю воліли б бачити серед учасників ще й представників центральних та західних регіонів нашої країни, бо вони, а надто Київ, торік були представлені слабо. Аби забезпечити баланс сил, Міністерство інформації обіцяє, що певна кількість видань зможе взяти участь у фестивалі за рахунок організаторів.

В межах фестивалю (з 25 по 29 березня) плановано зустріч представників ЗМІ з бізнесменами, проведення семінарів, виставок рекламоносіїв, а також зразків рекламної продукції та послуг. Зацікавити багатьох має конкурс на кращі аудіо- чи відеосюжети, друковану рекламу, сувенірну та іншу продукцію. Серед журі конкурсу — знайомі імена: Зіновій Кулик, Євген Вербило, Ігор Сторожук, Валентин Бугрим. Отже фестиваль, на думку організаторів, допоможе засобам масової інформації та бізнесменам знайти один одного — звісно, за допомогою леді реклами.

Прогноз тижня

Микола КУЛЬБІДА, начальник Гідрометцентру України

Що нам призначено природою...

Завтра — Всесвітній метеорологічний день

Щороку випускають десятки тисяч метеорологічних прогнозів, основну частину яких складають на Золотоворітській вулиці у Києві, де розташовано Гідрометцентр. За хорошої погоди про їхню цінність часто забувають, інша справа — коли стихія нагадує про себе шквальним вітром, снігопадом, густим туманом, суховієм. Гідрологічні прогнози дозволяють визначити рівні та витрати води, настання льодоставу, агрометеорологічні — оцінити очікуваний урожай озимих та інших культур.

Звичайно, життєдіяльність галузі потребує коштів. І для підтримання у належному стані засобів вимірювання, зв'язку, обробки даних, удосконалення методів прогнозів. Подекколи для вимірювань використовують не прилади, а підручні засоби, доводиться скорочувати мережі та обсяги спостережень. Добре, якщо найгіршим наслідком буде тільки відсутність парасольки під час зливи...

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

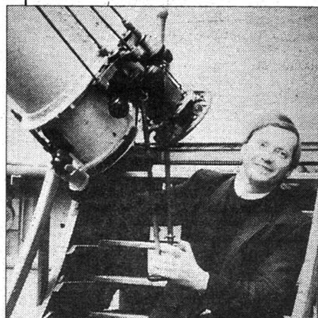
Космічна госте, що ти нам віщуєш?

Завтра найближчу до Землі точку пройде чергова космічна захожа – комета Хейла–Боппа. Астрономи пророкують їй катастрофу. А що вона віщує нам?

Комета тижня

Насамперед про «паспорт» гості. Розповідає головний науковий співробітник Астрономічної обсерваторії Київського університету Клим Чурюмов:

— Відкрили її майже одночасно американські астрономи Елен Хейл та Томас Бопп — звідси й назва комети. Було це 1995 року. Цими днями кожен, у кого вікна на схід, може спостерігати за нею з 5-ї до 6-ї ранку безпосередньо з квартири. Цікаво, що комета має два хвости — жовтий та блакитний. Не дивуйтеся українським національним кольорам у космосі — просто ці кольори надто природні. Жовтий хвіст — переважно з пилу, а блакитний — плазмовий. Комета у 250 разів яскравіша і в кілька разів більша за сумнозвісну комету Галлея.

— О, то легендарна комета! Едмунд Галлей (1656—1742), зрозуміло, не міг передбачити, що його хрещениця набуде такої слави. Було вирахувано, що її періодичність — 76 років. Це, по суті, термін життя людини, тому комету назвали «маятником історії». Її сліди знайшли у доісторичних китайських хроніках. Зафіксував комету в 1066 році і літописець Русі: «... бисть знамення... звізда превелика». І тут же: «... не на добро».

З давніх-давен люди боялися комет. І називали їх знаменням лиха. У комети Галлея щодо цього «послужний список» показовий. Що не візит — то війни, то епідемії. А у 1986 році — Чорнобиль. Одного цього достатньо, щоб назвати її лиховісницею. А ще ж того року сталася трагедія з теплоходом «Нахімов»...

Галлею часом пов'язують і з долею окремих людей. Скажімо, Марк Твен народився 1835 року в дні візиту комети. Пізніше, дізнавшись про це, він сказав: «Я з'явився на світ з кометою, разом з нею і піду». Галлея повернулася 20 квітня 1910 року. Видатний письменник помер наступного дня.

— 1992 року на Юпітер упала комета Шумейкерів—Леві, — з посмішкою розповідає К. Чурюмов. — Біля планети вона розпалася на 22 ядра. Дехто цю «арифметику» пояснює так: СРСР розпався на 15 держав, Югославія —на 5, Чехословаччина — на 2. Разом — 22...

Ось так. То чого ж чекати від нинішньої гості?

— Анічого, — каже астроном. — Першого квітня вона пройде перигелій — найближчу точку до Сонця. Відстань від неї до світила — 140 мільйонів кілометрів. А до Землі — 200 мільйонів. Це такі відстані, що земляни нічого не відчують. Крім того, вчені дослідили орбіту і визначили, що періодичність комети — 3 тисячі років. Визначено й інше: коли вона проходила мимо «повелителя комет» Юпітера, він підкорегував їй орбіту на тисячу років. Отже наступне побачення буде через 2 тисячі років. Та й це не все. Після візиту до нас комета 26 липня 3894 року зіткнеться з тим самим Юпітером...

Звичайні космічні масштаби, жодних начебто наслідків... То чому ж астрономи не сплять — терпляче стежать за кометами, прискіпливо вивчають кожну рису їхнього «характеру»?

Доктор фізико-математичних наук Клим Чурюмов — один з авторитетних астрономів світу, академік Нью-Йоркської академії. У Всесвіті кружляє відкрита ним спільно з колегою комета Чурюмова—Герасименко. Ось його точка зору.

Вивчення небесних тіл, зокрема комет, — справа фундаментальна. По-перше, комета — це, образно кажучи, одвічний морозильник. У ній, на думку вчених, збереглася першоречовина, з якої почався Всесвіт. Роздобути реліктову речовину — значить заволодіти ключем до розгадки виникнення і планет, і комет. Нинішня гостя для такого інтерв'ю явно не годиться, а от комета Чурюмова—Герасименко підходить. Вона пролітає мимо Землі через кожні 6,5 року, отож із нею спілкуватися краще. Японський космічний центр планує в 2003 році запустити спеціальні апарати, які мають доставити на Землю речовину з неї.

По-друге, комета — це джерело органіки. Є думка, що саме комети «засіяли» нашу планету життям. Отож вони допоможуть нам у вивченні походження життя на Землі.

По-третє, кожна комета — то безкоштовний космічний зонд. За його допомогою астрономи вивчають фізичні властивості різних точок Всесвіту. Скажімо, по той бік на Сонці відбуваються вибухи. Спалахи можна «читати» на хвості комети. І попередити медицину: через день-два магнітні бурі відчуватимуть на Землі.

Цікаво також вивчати психологічні аномалії, що їх викликає чергова хвостата захожа...

Тож побажаємо астрономам успішних спостережень.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

«Наша музика... в європейському світі надто молода»

До 155-річчя Миколи Лисенка

МИКОЛА Лисенко (1842-1912) — видатний композитор, етнограф, диригент, піаніст, громадський діяч. Навчався в Харківському та Київському університетах, кандидат природничих наук. Музичну освіту здобув у Лейпцигу (1867-69 рр.) та Петербурзі (1874-75 рр.). З 1869 року жив у Києві. 1904 року відкрив власну музично-драматичну школу. Був у центрі національно-культурного життя України. У 1908-12 роках — голова ради правління «Українського клубу». Особливе місце у спадщині М. Лисенка посідають 83 музичні твори на тексти Т. Шевченка. Автор опер «Різдвяна ніч», «Утоплена», «Тарас Бульба», «Енеїда», оперети «Чорноморці», що стали основою українського національного оперного мистецтва.

Раптова смерть видатного композитора?

Ще 19 жовтня 1912 року Микола Лисенко виступав на ліквідаційних зборах «Українського клубу» (нині в цьому будинку по Володимирській вулиці працює видавництво «Дніпро»), а на нього вже було заготовлено документи як «на особу, що підлягає обшукові чи арештові». Російські жандарми були готові довести справу «мазепинства» великого музиканта й посадити його на лаву підсудних.

Усе це спричинило тяжкі переживання композитора (М. Лисенка постійно переслідували, а 1907 року арештували), і серце його не витримало — 24 жовтня він раптово помер.

А почалося все з рішення активістів «Українського клубу» відзначати 50-річчя від дня смерті Тараса Шевченка. Російські урядовці найбільше боялися приїзду до Києва «закордонних» українців — галичан (Галичина в ті роки була у складі Австро-Угорщини).

Зважмо, що ці події відбувалися після 1905 року, коли в Російській імперії послабилася політична цензура. Але «демократизація» зовсім не торкнулася життя неросійських околиць. Україна й надалі перебувала під жорстоким тиском колоніальних обмежень.

Шевченкові роковини відзначалися в Москві, куди поїхали не лише М. Лисенко, а й артистична трупа Миколи Садовського, письменниця Любов Яновська та інші.

«Давно вже ми відмовились святкувати 50-річчя смерти Шевченка, — писав Микола Лисенко доньці Мар'яні, —бо як Меншиков у «Новом Времени», Савенко у «Киевлянине» почали свою чорну місію обкидати болотом та доноси складати, то й жалка тутешня адміністрація, рабськи злякавшись, кинулась обмежувати наше свято. Генерал-губернатор через губернатора написав, поставив свій ультиматум, щоб ні один галичанин не прибув до Києва, бо Савенко, бач, вигукнув, що українці з галичанами наважились сепарувати до Австрії, що вже Україна кишить австрійськими шпигами, що вже на границі стоїть австрійське військо, яке щохвилі готове напасти на Росію й одбити Україну, що в Києві вже існує освідомительне бюро, коли зачинати повстання і т. ін., і т. ін. І хоч такі абсурди, звичайно, у європейській голові не могли б міститися, але...»

Спробу відзначити Шевченкові роковини було не лише зупинено, а й використано для наступу на національне життя в Києві, де й так, як вважалося, з інтелігентних родин українською розмовляли лише кілька, зокрема Лисенки, Косачі, Старицькі, Русови...

«Український клуб» був чи не єдиним острівцем у зрусифікованому київському культурному товаристві. З Москви прийшло розпорядження знайти причину й закрити його. Застосований прийом був дуже простий — обшук. Жандарми виявили в «Українському клубі» заборонені до обігу в імперії журнали «Українська хата», «Літературно-науковий вісник», а також кілька чисел журналу «Свобода», що видавався в Америці. В останньому надруковано статті «Проти варварства царату», «Масове вбивство російських робітників», «Що спасе український нарід» тощо.

Рішення було коротке: «Український клуб» закрити назавжди.

Р. S. Українські клуби добре було б відродити, найперше в східній Україні. Столичного Українського дому для всієї держави замало.

«Пам'ятник М. Лисенку спорудять біля оперного театру, а Пушкіну — неподалік кіностудії»

В одному з листів до музикознавця й композитора Філарета Колесси Микола Лисенко писав: «Європа з своїм обмеженим мажором і мінором мало не все промовила вже світові у творах великих своїх геніїв, нам же ще тільки між люди припадає доба з'являтися. Наша музика, наша пісня в широкому європейському світі занадто молода, свіжа, нова, — їй належить майбутнє. Від нас, синів цієї молодої нації, залежить поставити її на шляху розвитку у справедливому, їй належному природному світлі».

Святкування 1962 року 120-річчя видатного композитора ніби підтвердило його слова. Ювілей відзначали у всесвітньому масштабі.

У повну силу зазвучало ім'я Миколи Лисенка і в Україні. Київський оперний театр поставив більшість його опер, львів'яни вперше побачили «Тараса Бульбу». Широко зазвучали хори, пісні, солоспіви Миколи Лисенка. Того року вперше в Україні було проведено конкурс піаністів імені М. Лисенка.

Але не спали й нащадки згаданих у листі композитора меншикових та савенків. Вони затіяли провокаційні інтриги навколо питання про спорудження в Києві пам'ятників М. Лисенку та О. Пушкіну. І так «добре» діяли, що навіть великий друг родини Лисенків Максим Рильський сумнівався: чи правильно буде поставити монумент О. Пушкіну в однойменному парковій?

Учителька Катерина Козловська, науковець Василь Лобко та інші київські інтелігенти звернулися до М. Рильського з листами, в яких прохали допомогти відновити справедливість. І поет змінив свою думку.»Звичайно, добре було б, якби у столиці України і «матері городів руських» був пантеон чи алея слави, де були б монументи всіх видатних діячів культури, але про це поки що доводиться лише мріяти...»

За спорудження пам'ятника М. Лисенку біля оперного театру виступили не лише М. Рильський, а й Володимир Сосюра, композитори Анатолій Кос-Анатольський, Станіслав Людкевич, інші культурні діячі.

Але їхні противники теж не сиділи склавши руки. Вже було зведено постамент біля опери під інший пам'ятник, але роботи зупинили.

Скульптор О. Ковальов та архітектор В. Гнездилов розробили пам'ятник М. Лисенку з фігурою кобзаря (за прототипа мали Остапа Вересая), та довелося обмежитися лише постаттю М. Лисенка. Споруджений під пам'ятник О. Пушкіну постамент залишили без змін, а він зазнав для монументальної фігури композитора. 29 грудня 1965 року пам'ятник М. Лисенку було відкрито.

Р. S. А побажання, точніше — прагнення М. Рильського мати в Києві пантеон чи алею слави з монументами всіх видатних діячів України, так і залишається бути мрією. Але тепер вже не лише Поета, а й усього нашого народу.

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

Грають дзвони на Владичій вежі

На самому верху Владичої вежі, що кілька століть височить над Стиром, є дзвіниця. У ній на дерев'яних балках підвішено дзвони, від яких спадає плетиво мотузок. Так і хочеться смикнути хоча б за одну, щоб забилося гучне серце дзвона... Здавна вважають: хто «загра» на дзвоні, тому усміхнеться доля, щедро родитиме поле. Віриться, що це так. Адже дзвін — це не тільки унікальна пам'ятка історії, твір художнього лиття чи музичного мистецтва.

— Різноманітним було їх призначення, — розповідає старший науковий співробітник історико-культурного заповідника «Старий Луцьк» Валентина Окуневич. — На нашій виставці, що існує вже понад десять років, розмістилося більше 40 дзвонів і дзвоників — від найменшого «шаркуна», діаметром кілька сантиметрів, який вішали на шию тваринам, до найбільшого тут церковного дзвона, що важить 428 кілограмів. Є у нас також дзвони з річкової пристані, залізничного вокзалу, з пожежної частини, пошти...

Цікаво знати, наприклад, що дзвони у багатьох містах західної Європи мали навіть свої імена. У Бонні був «Дзвін чистоти» — за його сигналом жителі міста виходили замітати вулиці, в Гданську — «Пивний» —сповіщав про відкриття пивниць. У містах, що мали Магдебурзьке право, дзвін висів на ратуші і скликав мешканців, коли потрібно було оголосити державні акти. Були дзвони охоронні, дзвони-маяки...

Дзвонами Валентина Петрівна почала цікавитись у 80-х роках, коли брала участь у краєзнавчих експедиціях по містах і селах Волині, які організовував відомий український мистецтвознавець Павло Жолтовський. Хоча вчений займався пошуком ікон, але дзвони не залишав поза увагою.

З 1985 року почалося на Волині збирання дзвонів для виставки. Розмістили її на території Луцького замку. Місце вибрали не випадково. Саме тут стояла кафедральна церква Іоанна Богослова — найстаріша святиня землі Волинської. Висока церковна дзвіниця тримала на своїх плечах чотири великі дзвони і один малий.

— На нашій виставці було 60 дзвонів, — продовжує розповідь Валентина Петрівна. — Протягом п'яти-шести років багато дзвонів віддали новозбудованим храмам. Але найцінніші в нас залишилися. Із чотирьох відомих на сьогодні дзвонів в Україні — три знаходяться на Волині. Вони волинського походження. Найстаріші дзвони виставки датуються 1639 і 1647 роками. П'ять дзвонів — виробництва вісімнадцятого століття. Значним надбанням виставки став дзвін 1756 року із села Доротище Ковельського району. Він оздоблений стрічкою і написом, котрий вказує ім'я замовника. Ним був доротищенський настоятель Микола Антонович. На дзвоні — чотири барельєфи: Георгій Змієборець, Богородиця, Розп'яття, св. Миколай. Дзвони із старослов'янською в'яззю вражають своєю величчю. Наприклад, дзвін, відлитий у 1930 році майстром Володимиром Магасом на фабриці дзвонів у Станіславові, багато декорований. На верхньому та нижньому фризі — фігурки ангелів.

До сімнадцятого століття волинські дзвони мали скромний декор, були оздоблені орнаментикою рослинного характеру. І кожен має неповторний звук, власну назву: «Буденний», «Волинський», «Святковий», «Красний», «Урочистий», «Ростовський». Коли на другий день Великодня в замку проходить фестиваль дзвонарів «Благовіст Волині», то над нашим краєм пливуть дивні звуки... Ніби голосом віків відгукується Владича вежа. І чистий передзвін лине над містом ще довго-довго...

Стоїш зачарований. Пригадується Бухенвальдський дзвін. У вісімдесятих роках я чув його набат... Цей звук-стогін забути неможливо. На місці вух майстер дзвону розмістив підняті догори, закручені колючим дротом руки, що символізують скорботу нещасних в'язнів концтабору. А над спаленою Хатинню — бетонний обеліск із дзвоном. І 26 дзвонів — 26 сімей, замордованих тут фашистами у 1943 році.

Ось які на світі є дзвони. Ось про що вони нам нагадують.

Вдармо у дзвін. Хай заб'ється його гучне серце! Хай кожен, хто почує його дивний звук, буде щасливий!

Волинська область.

Фото Василя КУЗЬМІНА.

Сергій ПАВЛЕНКО, «Голос України», Микола ТИЩЕНКО (фото)

Свято найостаннішого твору

Виставка

Його подарували чернігівцям придеснянські художники, які запросили в Художній музей шанувальників мистецтва переглянути свій доробок. 27 авторів, на щастя, поєднала лише свіжа фарба на полотні, у всьому ж іншому — різка несхожість у вирішенні, може, й близьких за духом творчих завдань. Суперечливе сьогодення. І таке ж минуле. Загадковий світ душі. І квітуча простота довкілля. Все це — у веселці барв творів.

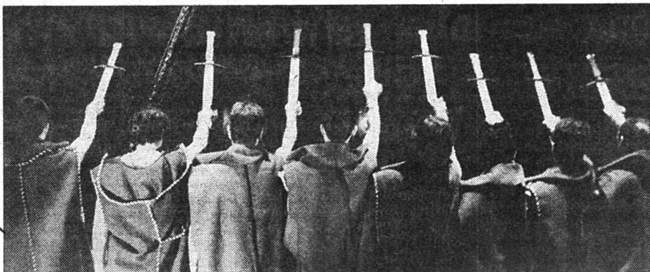
Незважаючи на скруту (а більшість представлених художників живе без постійних заробітків), учасники виставки продемонстрували власними картинами поетичне багатство ідей, образів.

На знімках: відкриття виставки; роботи В. Ємця «Портрет археолога В. Коваленка», Є. Павлова «Козацька церква».

Чернігів.

Віктор ХОМЕНКО, журналіст

ШЕКСПІР — кримськотатарською

ГУЧНИЙ успіх мала прем'єра вистави «Макбет» в єдиному у світі кримськотатарському театрі — Сімферопольському. Ця подія в культурному житті півострова, на думку мистецтвознавців, засвідчила: національний театр кримських татар віднині увійшов до ліги професійних колективів в Україні. Вперше за всю історію мистецтва драматургії, завдяки письменникові Шакіру Селіму, Шекспіра перекладено кримськотатарською.

Заслужений діяч мистецтв України, режисер Володимир Аносов захоплено розповідає, як цікаво працювати над вічним і взірцевим матеріалом з цією трупою. Колоритний темперамент і пластика акторів дали можливість знайти оригінальні підходи у втіленні задуму геніального драматурга. Вдалося позбутися штампів, які поназбирувались упродовж кількастолітніх постановок шедевру, і створити цілком новий узор кожної ролі класичної п'єси.

Успіх цей заслужено розділила виконавиця однієї з головних ролей Леді Макбет — Аліє Темиркаєва. Виразна, переконлива, вона впоралася зі складною за психологією роллю блискуче, як і її колеги Луїза Усеїнова, Зарема Біялова, Мустафа Куртмулаєв.

Засвічуються перші зірки молодого театру. Нове прочитання вічної теми — жорстоких перипетій боротьби за владу — захопило глядачів ще й актуальністю.

—Колектив добре усвідомлював: ставити Шекспіра ще непрофесійними силами — то великий ризик. Можуть навіть освистати. Але вирішили одностайно: долучення до світової класики без сліду не лишиться, стане своєрідним взірцем, після якого грати посередньо вже неможливо. Віднині оживляти драматургію нижчого рівня колектив не згоден, — розповідає художній керівник театру Білял Біялов.

Постановку вистави «Макбет» можна порівняти з такою подією, як прем'єра п'єси «Арзихиз», якою в 1989 році — після півстолітнього небуття — було відроджено національний театр кримських татар. Легенда про жіночу жертовність в ім'я батьківщини знайшла співзвуччя у серцях народу, який повертається на землю предків.

Народжений у 1923 році, музично-драматичний театр кримських татар зміг зберегти тільки одного з довоєнних представників трупи — композитора Ільяса Бакшиша. Після жахливих випробувань для продовження традиції зосталася лише одна гілка, запліднена пам'яттю рідного мистецтва. Щоб воно відродилося, на оголошений конкурс з набору трупи прийшли лікарі й будівельники, трактористи й кухарі, але не було жодного професійного актора. Так складався духовний осередок колективу, який лише через кілька років поповнили випускники Сімферопольського культосвітнього училища. Мало створити театр, а як його зробити професійним? Для цього нині в Києві й Харкові вчаться майбутні актори й режисери, народжується національна драматургія.

Репетиції ентузіасти проводять у паузах і під час виїздів у райони Криму. Поїздок таких на місяць щонайменше десять. Виступають на кримськотатарських новобудовах, у районних і сільських будинках культури. Рідну культуру прагнуть представляти синтетично: ставлять казки, драми, комедії, одягають у театральні шати анекдоти Ходжі Насреддіна, дають концерти класичного й національного репертуару.

Театр — наймолодше мистецтво кримськотатарського народу, тож актори, середній вік яких ледь за 20, з іскрометним запалом прагнуть відродити на сцені національні звичаї, ведуть просвітницьку роботу, знайомлять зі своїм мистецтвом всі інші народи Криму.

Особлива увага тут до свого рідного слова. Понищена й понівечена в депортації, мова зі сцени має звучати літературним взірцем. Репертуар театру життєствердний, бо одне з чільних завдань акторів — дарувати співвітчизникам упевненість у цей у нелегкий час повернення і облаштування на землі пращурів.

Успіх окрилює й відкриває нові горизонти. Днями трупу запрошено до Києва на з'їзд Союзу театральних діячів України.

Єдиний сивочолий тут чоловік, котрого всі називають батьком не за літа, а з поваги, — директор Решат Ахтемов переконливо говорить про реальні плани реконструкції приміщення театру, яке з типового будинку культури перетвориться на будову, проект якої має специфіку національної архітектури. Тут буде навіть зимовий сад з традиційною кав'ярнею.

Швидше б Україна ставала на рівні, зауважує директор, скоріше здійсняться наші задуми. А взаєморозуміння із Міністерством культури в Києві цілковите. Стосунки найсердечніші. Там добре знають наші проблеми, плани. Дай, Аллах, кожному мати таких друзів, котрі щиро переймаються нашими клопотами і допомагають, як можуть.

На знімках: сцена із спектаклю; Малькольм — Марлен Османов; Макбет — Аліє Теміркаєва.

Фото Олександра ОБУХОВСЬКОГО.

Георгій ВОРОТНЮК, «Голос України»

Лист

Указ Президента — чиновникові не указ?

або Чому зволікають роботи із збереження шедевру світової архітектури

Шановна редакціє!

Не можемо не довести до відома громадськості України свої тривогу і біль з приводу ситуації, що склалася навколо Одеського державного академічного театру опери та балету. Споруджений у 1887 році, він, відомо, є гордістю архітектурного надбання української та світової культури. Відвідавши торік театр, канцлер Німеччини Гельмут Коль недарма сказав: сюди слід запрошувати архітекторів з усього світу, щоб подивилися, як треба творити.

За більш як столітній період існування театру в ньому працювало й виступало чимало знаменитих акторів, композиторів, музикантів, диригентів. Серед них —Федір Шаляпін, Леонід Собінов, Антоніна Нежданова, Соломія Крушельницька, Марія Заньковецька, Пров Садовський, Енріко Карузо, Маттіа Баттістіні, Тітта Руффо, Анна Павлова, Галина Уланова, Майя Плисецька, Петро Чайковський, Микола Римський-Корсаков, Сергій Рахманінов, Антон Рубінштейн, багато інших. І нині в театрі працює немало відомих в Україні та Європі митців, що прагнуть примножувати його славу.

Однак із сумом мусимо констатувати: сьогодні над театром нависла надсерйозна загроза — він в аварійному стані, його діяльність раз по раз зупиняється. І хоча були з цього приводу указ Президента України Леоніда Кучми, відповідні постанови уряду, та фінансування протиаварійних і проектно-дослідницьких робіт у 1996 році не проведено. Не вирішується, як нам відомо, й питання про передбачення в державному бюджеті окремою статтею належних коштів на реконструкцію та реставрацію театру на 1997-1999 роки.

А ситуація вкрай тривожна. Не вживши термінових заходів, можемо втратити шедевр світової архітектури й важливе вогнище культури України назавжди. Не допустімо цього! Сучасники й майбутні покоління такого не простять!

Гліб ДРАНОВ, директор театру, заслужений артист України;
Ярема СКИБИНСЬКИЙ, головний диригент, заслужений діяч мистецтв України;
Михайло ПЄТУХОВ, головний балетмейстер, народний артист України;
Анатолій БОЙКО, Анатолій КАПУСТІН, Володимир ТАРАСОВ, Людмила ШИРІНА, актори, народні артисти України;
Іван ВОЛОЩУК, директор дирекції з реконструкції та реставрації театру.

І коментар

Івана Степановича Волощука, директора створеної облдержадміністрацією дирекції з реконструкції та реставрації Одеського державного академічного театру опери та балету, застав у настрої, який можна назвати, мабуть, роздвоєним: з одного боку, крига начебто скресла, щойно з Києва одержано, хоча і з великим запізненням, перші 700 тисяч гривень; з другого — це все-таки мізер, якщо й надалі кошти «капатимуть» отакими порціями раз на півроку-рік, то театру не врятувати. Й указ Президента України про це, звичайно ж, не виконати.

А указ той, не зайве нагадати, на клопотання Одеської облдержадміністрації видано ще 5 квітня 1996 року. Назва його цілком конкретна: «Про забезпечення збереження будівлі Одеського державного академічного театру опери та балету». Конкретні і його параграфи, що передбачають фінансове, матеріально-технічне та інше забезпечення. Є там і про потребу надання цільових призначенням коштів для фінансування першочергових проектно-дослідницьких та протиаварійних робіт у 1996 році. Дещо пізніше Кабінет міністрів навіть конкретну цифру затвердив: 1350 тисяч гривень. Торік, однак, жодної гривні на ці цілі з держбюджету не одержано. Відповідну постанову уряду продубльовано на рік нинішній. І оце, нарешті, 700 тисяч надійшли.

Торік, отож, дирекція не могла замовити виконання проектно-дослідницьких робіт — через брак коштів. Вона лиш зуміла власними силами обстежити стан приміщення театру. Й ударила на сполох: ситуація вкрай тривожна, потрібне негайне втручання! Особливу загрозу являла 40-тонна залізобетонна протипожежна завіса, встановлена ще 70 років тому після пожежі в театрі. Її опори в ряді місць деформувалися, пополапися, вийшли зі стін, надмірна вага призвела до руйнування і самих стін —треба було, щоб уникнути лиха, терміново демонтувати завісу. Призупинивши діяльність трупи, зробили це коштом облдержадміністрації. Виявили, зокрема, й те, що за століття з лишком корозія геть «з'їла» цинкову покрівлю даху. Власне, це вже давненько дається взнаки: талі й дощові води почали проникати всередину приміщення, ось-ось доберуться, не дай Боже, до позолоченого «начиння» театру. Саме названі та інші протиаварійні роботи й постали нині на перший план. Й отих 1350 тисяч гривень, що почали надходити частками, тепер на першочергові роботи вже замало. Потрібно принаймні мільйонів 6—7. Тільки тоді можна й аварійну ситуацію усунути і проектно-дослідницькі роботи замовити.

Скільки разів заступник голови облдержадміністрації Віктор Журавок та Іван Волощук бували у столичних владних структурах, щоб домогтися виконання ними положень президентського указу, вони й самі вже не можуть перелічити. Різних постанов, доручень, звернень понаписувано після указу стільки, що ними можна було б уже суцільно обклеїти фасад театру. Читаємо їх — і вкотре дивуєшся: яке ж винахідливе наше чиновництво! Іван киває на Петра, Петро — на Миколу... І тільки ніхто не хоче взяти на себе виконання вимог Президента. Написав він ось в указі: «Передбачити під час підготовки проектів державного бюджету України на 1997-1999 рр. кошти на проведення реконструкції та реставрації театру...». Услід за ним те саме сказано в постанові Кабінету міністрів від 7 серпня 1996 року, уже із зазначенням конкретних виконавців —Міністерства економіки та Міністерства фінансів. Гінці з Одеси цікавляться: то передбачено оте в проекті бюджету? Ні. Чому? Тільки плечима чиновники стенають.

І ось що з виконанням указу виходить. 1996 рік уже, як мовиться, прогавили. На рік нинішній виділено поки що лиш отой мізер, якого ні на невідкладні ремонти, ні на замовлення документації на реконструкції й реставрацію не вистачить. А документацію ж оту готувати принаймні місяців з десять-одинадцять. Виходить, і в нинішньому році до оновлення театру не приступили. А його ж треба завершити, згідно із згаданим указом, в 1999 році. Врешті-решт, навіть не в указі справа — у збереженні унікальної споруди, яка на очах руйнується. Хоча, безперечно, і президентські укази треба виконувати. Навіть чиновникам високих рангів.

Одеса.

Василь БАБУХ, «Голос України»

Крута дорога до карпатського Ельдорадо

Хто шукає, той знаходить

За роки державної незалежності наші геологи спростували поширювану в колишньому СРСР думку, що, мовляв, на території України відсутні запаси промислового золота. На щастя, благородним металом Господь нас не обділив. Дотепер у результаті пошукових робіт виявлено три золотоносні регіони —Закарпатський, Український щит та Нагольський район. Прогнозна оцінка їхніх ресурсів оптимістична —принаймні на чотирьох родовищах хоч зараз можна розпочинати промисловий видобуток.

Однак у золотошукачів є правило: назвати родовище родовищем можна лише тоді, коли буде остаточно визначено його запаси, розроблено технологію збагачення руд і прийнято державною комісією. Таким нині може вважатися лише рудник поблизу села Мужієве Берегівського району Закарпатської області. Він і стане первістком золотодобувної промисловості України.

Розробкою цього родовища займатиметься комбінат поліметалів. Коли запрацюють його виробничі потужності, то щороку до української скарбниці надходитиме понад півтонни золота.

— Але це ще не все, — сказав у розмові зі мною директор Мужієвського комбінату Іван Мателешко. — У наших рудах є й інші цінні компоненти. Їх тут цілий «букет» — свинець, цинк, платина, срібло, кадмій, вісмут, галій, індій, телур, селен. Ясна річ, втрачати такі багатства не маємо права. Окремі метали, як, приміром, цинк і свинець, дуже важливі для нашої промисловості, оскільки й досі ми завозимо їх з інших держав. Тому комбінат спеціалізуватиметься на видобутку цих багатств, і врешті-решт становитиме собою високорентабельне виробництво.

За прогнозами фахівців, золота на Мужієвському руднику на двадцять років.

— А що далі? — запитую головного геолога Закарпатської геологорозвідувальної експедиції (до речі, лауреата Державної премії за відкриття Мужієвського родовища) Василя Шклянку.

— На наш вік вистачить. До того ж, мабуть, візьмемося за освоєння родовища Сауляк, відкритого в Рахівському районі. Упевнений: Закарпаття ще не раз підтвердить свою назву «українське Ельдорадо».

Хоч золотої лихоманки не спостережено...

Уряд України прийняв державну програму та концепцію золотовидобувної і золотопереробної промисловості на 1996-2005 роки під назвою «Золото України». У ній, зокрема, обіцяна й велика підтримка Мужієвському комбінату поліметалів. Однак торік підприємство перебувало майже на голодному пайку — йому було виділено всього 2,5 відсотка запланованих бюджетних коштів.

Якщо з боку держави інтересу до золотого тельця ще не відчутно, то цього не скажеш про окремих її громадян. Торік група злодіїв викрала пробну партію благородного металу та шматок платини, одержаних з мужієвських руд. Перше українське золоте надбання злочинці поцупили разом із важким сейфом. Правда, нещодавно їх усе-таки спіймали.

Щоб рай не обернувся екологічним пеклом

Народження Мужієвського комбінату поліметалів не було безхмарним. Його появу зустріло «у штики» місцеве населення, бо почали поширюватися чутки про те, що він перетворить їхнє життя на пекло. Спалах народної активності досяг свого апогею, коли довідалися, що збагачення видобутих руд здійснюватиметься з допомогою методу ціанування —найпоширенішого у світовій практиці. Оскільки ціаніди небезпечні для природи й людського здоров'я, мужієвська громада заявила, що не допустить такої наруги над собою та над довкіллям.

Звичайно, влада могла б цьому й запобігти, якби вчасно поінформувала людей про справжній стан речей. Гасити ватру незадоволення довелося нелегко. Але взаєморозуміння все ж установилося. З ініціативи облдержадміністрації великій групі жителів села влаштували пізнавальну поїздку на золоті копальні до сусідньої Словаччини, де люди наочно переконалися, що за правильної експлуатації родовища довкіллю не завдають практично ніякої шкоди. Заодно мужіївці побачили й економічні вигоди від золотого тельця: сотні робочих місць, чудово розбудоване за бюджетні кошти містечко, добробут сусідів-словаків.

Впливовим аргументом стала для мужієвців екологічна експертиза, проведена природоохоронними органами області та громадськими організаціями, а також зарубіжними фахівцями, яка підтвердила екобезпечність проекту.

Чутки про ціанування руди й можливе забруднення місцевого довкілля відходами цієї небезпечної технології були лише чутками. В області ніхто й гадки не мав про її застосування. Науковці вирішили: на Мужієвському родовищі використовуватиметься метод флотації.

Перша унція — справа нашого гонору

Коли ж усе-таки Україна одержить власне золото зі свого першого рудника? Із цим сакраментальним запитанням звернувся я до начальника відділу економіки Закарпатської облдержадміністрації Володимира Гоблика, на що одержав таку відповідь:

— У національній програмі «Золото України» чітко визначено терміни одержання кінцевого продукту: перших кілька десятків кілограмів благородного металу плановано видати «на-гора» наприкінці нинішнього року.

— Чи не є поспішним таке рішення? Адже торік на Мужієвському родовищі через недостатнє державне фінансування робота ледь жевріла?

— На сьогодні картина обнадійливіша. Ми вирішили, що державних зусиль для втілення в життя такого великомасштабного проекту замало. Тому прийнято ухвалу: видобутком золота в Мужієвому займатиметься акціонерне товариство закритого типу, до складу якого ввійшли Закарпатська облдержадміністрація, Міністерство промисловості України, Державний комітет з геології та використання надр, а також відома у світі австралійська компанія «Голтфілдс Консолідейтед Ренісон». До речі, вона вже виділила чималу суму коштів для того, щоб комбінат поліметалів не допускав руйнування шахт протягом зимового періоду, утримував у належному стані інші допоміжні об'єкти. Ясна річ, що облдержадміністрація теж по змозі підставлятиме свої плечі, аби оживити важливу будову й дотриматися термінів, намічених програмою «Золото України».

За тиждень-другий зацікавлені сторони підпишуть установчі документи. Акціонерне товариство «Закарпаттяполіметали» почне відлік своєї біографії.

Одночасно ми клопочемося питанням, яким буде технологічний ланцюжок на Мужієвському комбінаті —закільцьованим чи роздрібненим. У наших сусідів-словаків золотодобувний процес є неповним. Флотоконцентрати вони доставляють до Бельгії, де з них виплавляють золото. Ми ж зацікавлені, щоб кінцевий продукт народжувався на нашій землі. Адже умови для цього є — принаймні два підприємства (до речі, підпорядковані Мінпрому України) після певного переоблаштування цілком спроможні виконувати цю місію.

Поки формується інфраструктура виробництва, Міністерство промисловості вже подбало про кадри для нього. Торік воно уклало угоду з Ужгородським держуніверситетом щодо підготовки на базі хімічного факультету фахівців — гідрометалургів коштовних матеріалів. І процес, як мовиться, пішов — група обдарованих студентів розпочала вивчати ази золотодобувного ремесла.

Крок за кроком Україна наближається до першої унції свого омріяного золота.

Мужіїв—Ужгород.

Іван КАЛИНИЧЕНКО, «Голос України»

У Вовківському хоч вовком вий

Шість років тому Олександр Шатайлов отримав фермерський наділ біля вмерлого вже села Вовківського, що на Бериславщині. І відтоді втратив спокій. На його територію часто роблять спустошливі набіги місцеві та заїжджі «варяги».

Спочатку фермерські угіддя облюбували мешканці сусіднього села, які полювали на будівельні матеріали. Однієї темної ночі було розібрано кам'яну споруду господарства Шатайлова. Умовляв повернути вкрадене, звертався до правоохоронців — марно.

Потім протягом двох років з фермером судилося колишнє керівництво радгоспу «Бериславський». І не в останню чергу через те, що новий господар заважав «усуспільнити» приватну власність. Мотив радгоспівців був простий: мовляв, залишки будівель на місці колишнього села «нічиї», отож вважай, «наші».

Та все це були ще не ягідки. В останні два роки на володіння фермера почали зазіхати бериславські енергетики.

«31 січня 1995 року, — читаємо в акті, який серед інших підписали землевпорядник Новорайської сільради Олена Гашенко, начальник ДНД радгоспу «Бериславський» Ігор Южаков, голова юридичного кооперативу «Феміда» Микола Дубров, — на полі фермерського господарства Шатайлова О. В., засіяному озимою пшеницею «Одеська—132», виявлено витравлення посівів на площі 2 гектари трактором Т-150, що належить Бериславському РЕМ. Очолював цю акцію начальник дільниці Шевченко...».

Спеціалісти підрахували: матеріальні збитки від цього набігу — понад 100 центнерів зерна, 1600 гривень. У вересні того-таки року працівники цієї установи знову витоптали шмат землі і забрали в фермера 2000 метрів електропроводу. Нарешті, 22 жовтня 1996 року енергетики, м'яко кажучи, вилучили з території фермерського господарства 12 опор на суму 2246 гривень. Наведені факти підтверджені документально. Втім, їх ніхто і не спростовує. Питання перевели в іншу площину: хто зможе довести свою правоту на суді —фермер Олександр Шатайлов чи державна акціонерна енергопостачальна корпорація «Херсонобленерго».

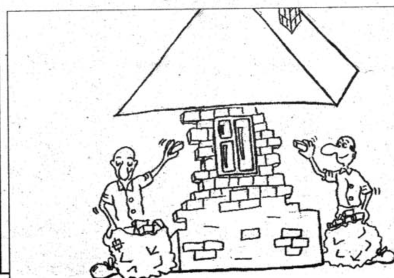
Що це, зрештою, за феномен такий — відбирати «чуже», «розкуркулювати», ділитися цінностями, які мають конкретного власника? Природу його, безперечно, слід шукати у стереотипах мислення, що засіли у деяких головах з минулих років, коли все було «нашим», загальнодержавним, колективним, знеособленим, а, отже, безхазяйним. І хоча надворі інший час, минуле чіпко тримає в полоні багатьох. Пошта приносить безліч підтверджень цьому сумному явищу.

Якось фермер Михайло Король з Білозерського району засіяв поле кукурудзою і, незважаючи на охорону, втратив половину врожаю, бо односельці звикли розтягувати «народне добро» — і не зупинилися перед спокусою поживитися кукурудзою нового господаря. На центральному ринку Херсона фермер Микола Халупенко, щоб звести козацьку кав'ярню, змушений був зібрати 128 підписів різних чиновників. Його задум ледь не луснув, бо керівництво облспоживспілки, образно кажучи, не хотіло пускати до свого городу «чужинця». Халупенко зазнав величезних втрат від того, що об'єкт розкрадали. Втратив, певно, віру в можливість захисту з боку держави інший фермер Сергій Костка з села Садового біля Херсона — спробував власноруч зупинити крадіжку соняшнику на своєму полі і постраждав за це. Районний суд судив його як кримінального злочинця. Щось важко пригадати випадок, коли правоохоронці стали б на бік потерпілих представників нового прошарку сільських господарів.

— Розправлятися з крадіями самотужки, як це зробив мій колега з Садового, мабуть, не кращий спосіб, —каже Олександр Шатайлов. — Але на кого я можу надіятися? Бачу, що в Херсонському арбітражному суді розгляд мого позову затягнеться на роки. Значні кошти витратив на адвоката, на ходіння по інстанціях, поїздки до обласного і районного центрів. Чиновники зустрічають мене здебільшого непривітно, відмахуються, наче від недокучливої мухи. Тисячі гривень уклав у рекультивацію землі, але й досі не одержав відшкодування витрат. Здав металобрухт —ледь вирвав за нього гроші. Посівного матеріалу держава мені теж не хоче надавати... Хоч вовком вий.

Херсонська область.

Мал. Яни ПЯНКОВСЬКОЇ.

Лідія ТИТАРЕНКО, Юрій ВЕНГЕРЕШ (фото), «Голос України»

У Старому Ковраї думають і господарюють по-новому

Голова правління відкритого акціонерного товариства «Племзавод Старий Коврай» Володимир Семенець не без гордості повідомив, що через рік їхньому господарству «стукне» 80 літ. Що й казати, вік солідний. І хоч нині не ходять «назустріч» і не стають «на вахти», у Старому Ковраї прагнуть відзначити ювілей злагодженою високопродуктивною працею та економічною стабільністю.

Тридцятисемирічний голова правління та його команда розробили щодо цього свій «наполеонівський» план. У стратегії й тактиці його виконання цілком і повністю покладаються лише на свою «армію» — у племзаводі працюють 340 чоловік — та на боєздатний маневровий «штаб». Розрахунок останнього простий: закріпити і розвинути на науковій основі кормову базу й удвоє збільшити поголів'я великої рогатої худоби та свиней до майже 7 тисяч голів. Якщо зважити, що племзавод володіє 4 тисячами гектарів земельних угідь, то завдання це не таке й легке.

Проте цілком реальне, переконаний Володимир Семенець. За два роки керівництва племзаводом (раніше він десять років працював заступником голови правління колгоспу в цьому ж районі), люди пересвідчилися в його виваженому, добре прорахованому підході до будь-якої справи. У Старому Ковраї роблять усе надійно і одержують зарплату. Затишно тут у дитсадку-школі, по-домашньому в їдальні.

Сьогодні у Старому Ковраї весна. Хлопці-механізатори завершили підготовку техніки до сівби. Підсихає земля — і «важка артилерія» господарства вирушає у поле. Його ще з осені підживили органікою, провели оранку і культивацію. Тож відразу після боронування почнуть сіяти. Причому, без внесення гербіцидів і будь-яких пестицидів. «Нехай відпочине земля, — розважливо каже Володимир Семенець. — За це вона віддячить сторицею...»

Чорнобаївський район Черкаської області.

Наталя ФІЛІПЧУК, «Голос України»

Чи буває радіація нешкідливою?

Ми продовжуємо коментувати аварію, що сталася на підприємстві з переробки використаного ядерного палива в японському місті Токай.

Після вибуху на Чорнобильській АЕС керівництво колишнього СРСР зробило все можливе, щоб приховати і від своїх громадян, і від світової громадськості справжні масштаби лиха. Фахівці, які досліджували цю проблему, кілька разів намагалися з'ясувати причини мовчанки. Більшість з них погоджувалася з думкою, що СРСР на той час був авторитарною, закритою державою.

Але, здавалося б, Японія — держава демократична й відкрита. То чому майже тиждень громадськість цієї країни переконували в тому, що пожежа на підприємстві, яка супроводжувалася (як стало нині відомо) двома вибухами, має незначні наслідки. У чому річ? Винні боялися бути покарані? Чи, можливо, навіть фахівці та вчені ніяк не можуть усвідомити, якої могутньої шкоди може завдати мирний атом, коли він виходить з-під контролю.

Днями японська газета «Джепен таймс» заявила, що виявлено підвищення радіаційного фону та рівня цезію в 10 (!) разів, — свідчення про значно більше, ніж очікували, поширення радіації. Попри те, офіційні особи й надалі продовжують заспокоювати місцеве населення, запевняючи його, що жодної небезпеки для здоров'я немає. Щасливим моментом у цьому інциденті нині вважають те, що комплекс не має реактора. Інакше наслідки могли б бути ще серйозніші, ніж на Чорнобильській АЕС.

За повідомленням корпорації з розвитку енергореакторів та ядерного палива, усі 37 робітників станції, що найбільш постраждали внаслідок аварії, повернулися до праці. Результати їх медичного обстеження виявили більш як 50 бекерелів цезію. Бекерель — одиниця виміру радіаційного розпаду, що показує кількість розщеплення атомів за секунду. Мінімально дозволений рівень цезію в Японії — саме 50 бекерелів. У найбільш ураженого виявлено 2700 бекерелів цезію.

Експерти вважають: такий рівень опромінення не завдасть негайної шкоди здоров'ю постраждалих, але, оскільки розщеплення цезію триває близько 60 років, відтепер постраждалі будуть змушені весь час перебувати під наглядом лікарів.

Узагалі нині в японських ЗМІ розгорнулася дискусія, як визначити поріг опромінення, коли радіація починає впливати на генетичні зміни в організмі або спричиняти ракові захворювання. І, як приклад, звичайно згадують постчорнобильську Україну. Так, голова Фонду досліджень радіаційних наслідків у Хіросімі Іцудзо Сігемацу зазначив, що показник росту кількості хворих на рак в Україні після 1996 року збільшився на 0,1 %, і стверджувати, що це спричинено аварією, досі неможливо. Але... японські стандарти радіації в 2,5 раза нижчі за загальноприйняті, встановлені 1989 року Міжнародною комісією з радіологічного захисту за врахування того факту, що будь-який рівень радіації може спричинити негативні наслідки здоров'ю людини. А тому слід очікувати значних розбіжностей (не на користь Японії) щодо визначення серйозності наслідків аварії.

Матеріали надано Посольством України в Японії.

Яна СТАДІЛЬНА, «Голос України»

Всі бояться часу, а час боїться пірамід

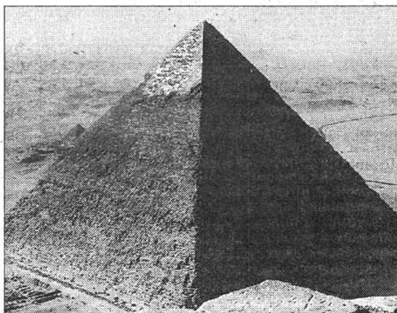
Крамниця стародавностей

ХТО З НАС у захваті від побаченої рукотворної краси не вигукував: «О, та це ж восьме диво світу!» І, зазначимо, ніколи не дев'яте, не десяте, бо ж знаємо, що десь є неперевершені так звані «сім див світу». Решта ж витворів, що складають скарбницю людства, відносяться до неградуйованої низки восьмих.

Існує декілька списків «див», і той, хто завзято стверджує, що точно знає всі до одного, м'яко кажучи, не правий. Але незважаючи на деякі розбіжності за переліку найвищих витворів людських рук, все ж таки більшість авторів відносить до них: єгипетські піраміди, висячі сади Семіраміди у Вавилоні, Храм Артеміди в Ефесі, мавзолей у Галікарнасі, Фароський маяк в Александрії, статую Зевса Олімпійського і Колосс на острові Родос. До див зазвичай відносять також мури Вавилону, Александрійську бібліотеку, вівтарі Зевса у Пергамі, храм Таджмахал в Індії та інші, але ж це набагато перевищує магічне для пращурів число — сім.

Клуб мандрів «Глобуса», який ми умовно назвали «Крамниця стародавностей», запрошує читача, не підіймаючись з крісла і не вмикаючи «ящика», здійснити багатосерійну екскурсію до підніжжя висот людської майстерності, а потім розповість і про ті, що не увійшли до дивної сімки. Отже, в путь!

Перше і, треба зазначити, загальновизнане диво розташувалося на березі давнього Нилу, де зелена рівнина переходить у Лівійську пустелю. Там, на тлі блакитного неба, підіймаються з піску постаті незвичних гір, які тягнуться на багато кілометрів та ховаються за горизонтом. Це єгипетські піраміди —усипальниці фараонів. Першу із них було збудовано 3 тисячі років до нашої ери в Саккарі.

Єгиптяни вважали, що фараонові для потойбічного життя необхідне багатство, і наповнювали піраміди незліченними скарбами. Навряд чи муміфікований бідолаха-фараон мав змогу ними користуватися, бо живі даром часу не гаяли і умудрялися досить швидко звільнити небіжчика від тлінного металу. Але ж щоб убезпечити поховання від грабіжників, будували фальшиві ходи та удавані усипальниці, різні переходи, криниці та всілякі лабіринти. Вхід закладали гранітним каменем, а після закінчення робіт засипалися всі виходи.

Але ці перестороги не врятували піраміди від розкрадання. Єдиним заспокоєнням для тих, кому нічого не лишилося від фараонів, може бути легенда, згідно з якою все викрадене із гробниць фатальним чином несло тим, хто ними володів, трагічну смерть. Але це вже інша історія...

Перший архітектор єгипетського феномена — Імхотеп. В знак подяки за його роботу фараон дозволив установити в одному із заупокійних храмів статую митця, що було нечуваним на той час. Але правитель, як виявилося, був завбачливим — зрозумів, що задум майстра очікує слава.

Майже 5 тисяч років до нашої ери було збудовано найвідомішу піраміду фараона Хуфу (Хеопса) заввишки у 147 метрів та завширки 233 метри (кожен бік) —найвища споруда в світі до кінця XIX століття! Їй, звичайно ж, далеко до 500-метрової Останкінської вежі і вона вдвічі нижча за Ейфелеву, але з огляду на вік бабусі та технічні можливості пращурів, просто диву даєшся. Для гробниці Хеопса знадобилося 2 млн. 230 тис. двотонних кам'яних блоків, добування яких відбувалося в кар'єрах на правому березі Нілу. Щоб відколоти «цеглинки», в борозни, що було пророблено заздалегідь, забивали дерев'яні клини, які поливали водою і вони, набухаючи, силою тиску відокремлювали частини від моноліту. Величезний камінь за допомогою папірусних канатів витягували із забоя, вантажили на санчата і доставляли на берег Нілу.

Реакція наших співвітчизників на бачене власними очима досить кумедна. Більшість із них не те щоб розчаровані, просто їхні враження, скажемо, більш реалістичні, аніж романтичні очікування. Звідси певна незадоволеність, змішана з відчуттям легкої досади. Адже подібні мандри — недешева річ. А тому не кожний, хто має можливість з'їздити до Єгипту, готовий належним чином оцінити сірі запорошені кам'яні брили замість обіцяних золотавих, залитих променями призахідного сонця, казкових витворів із рекламних проспектів. Залишається лише тішити себе власним фото поряд зі Сфінксом, котрий, якщо його роздивлятися зблизька, не дотягує до мікеляндажелівського Давида. Що ж, кожен Івась має свій лас..., — попереджає «служба мандрів» «ГУ».

Загалом у Єгипті знайдено 70 пірамід, але ніхто не стане стверджувати, що всі колись зведені піраміди відомі. Історію їхнього життя сповивають містичні таємниці та загадки...

До візиту високого гостя

Омиваний водами, що зберігають чорне золото

Азербайджан розпочинає відлік свого існування з найдавніших держав: Мани, Мідії, Атропатени, Албанії Кавказької. Протягом семи довгих століть він перебував під владою Ірану і Арабського халіфату. З XVI по XVIII століття держава була об'єктом боротьби між Іраном і Туреччиною. А 1813 і 1828 років північний Азербайджан приєднали до Росії як дві губернії — Бакинську і Єлизаветпольську.

Минуло ще два століття, останнє з яких пройшло під знаком серпа і молота. Здавалося б, нічого не відрізняє сучасний Азербайджан, невелику республіку з 7 млн. жителями, яку омивають води Каспійського моря, від його сусідів із Закавказзя — Вірменії та Грузії. Ці три країни після розпаду «єдиного и могучего» 1991 року зазнають усіх незгод пострадянського періоду. Зіткнувшись з міжетнічними конфліктами, ставши жертвами безпрецедентної економічної кризи як наслідку розриву зв'язків із центром, усі вони зробили спробу, щоправда різною мірою, повернутися у російське лоно, що нині зветься СНД.

Проте за всього переліченого вище Азербайджанська Республіка опинилася в найвигіднішому положенні, бо, образно кажучи, вона має під ногами нафту. Це визначає зацікавлення багатьох, у тому числі й України, в політичному й економічному партнерстві з цією країною Закавказького регіону.

Стіна на згадку

Берлінці, які зі сльозами радості прощалися із славнозвісною Берлінською стіною, схоже, знову матимуть нагоду споглядати її. Правда, у дещо зменшеному вигляді. І не лише споглядати, а навіть будувати. Адже міська влада, з ініціативи якої буде відновлено колишній кордон між двома Німеччинами, запрошує городян взяти участь у відбудові. При цьому бажаючі повинні будуть заплатити 8 марок за проведення одного метру червоної смуги, по якій пізніше прокладуть два ряди каміння. Цілком відтворити колишній «оборонний мур» не вдасться, бо тоді він мусив би пролягти через парки та залізниці.

На знімку: уламки Берлінської стіни.

А як у них!

Вікторія ХИЖАЯ, Олеся МЕНЖУЛІНА, студентки

Старенька Англія оригінальна, як завжди

ВВАЖАЮТЬ, що у багатьох відомих політиків, журналістів, акторів, музикантів практично не залишається часу, щоб посидіти в тихому сімейному колі, побавитися з дітьми чи погуляти з песиком. Часто в них просто немає такого «кола», дітей чи тварин, тому вони ні про кого, окрім себе, і ні про що, окрім свого іміджу, не турбуються.

Створюється враження, що мати сьогодні сім'ю —взагалі немодно, і в цілому непотрібно! «Чи так це?» — запитує британський журнал «Економіст».

«Ні! Ні! І ще раз ні!» — відповідають майже 80 відсотків опитаних молодих людей в віці 18—28 років.

Оглядачі журналу були просто вражені результатами проведеного опитування. Виявляється, двоє з трьох дітей живуть лише за годину їзди від батьківського дому і за катастрофічної нестачі часу навідуються до мами хоча б раз на тиждень. Тільки три відсотки хлопців та дівчат зовсім не спілкуються з батьками.

Третина респондентів цілком забезпечують своїх близьких, більше половини, не зволікаючи, візьмуть на себе витрати у зв'язку з хворобою своїх батьків.

Один із п'яти, у разі необхідності, позичить велику суму грошей у батька, але більше 60 відсотків молодих людей вважають, що до батьків треба звертатися не лише з приводу фінансових питань. Вони не поділяють думки, що, покинувши свій дім, повертатися туди не слід. Для більшості людей їх сім'ї — єдина спокійна гавань, де завжди зрозуміють і допоможуть, збережуть від загроз і тиску зовнішнього світу.

Англія, зауважує «Економіст», продовжує доводити світові, що «мій дім — моя фортеця». А ваш можна назвати таким?

Богдан БЕРЕКЕТА, «Голос України»

З криївки пам'яті

НАША пам'ять зберігає у своїх криївках і такі речі, про котрі не наважуємося розповідати навіть близьким людям. Перебираєш, буває, колишні епізоди, мовчазно розмовляєш сам із собою, — радієш чи докоряєш собі, терзаєшся. І таки хочеться поділитися. Отже, невигадані історії.

Грушевський та опер з КДБ

Тридцять років тому в одній з районних газет Волині я починав свою журналістську дорогу. В одному селі познайомився з цікавою людиною. Це був старшого віку чоловік, який пережив фашистський концтабір, а в шістдесятих роках перебував у немилості в місцевих органів влади за те, що надто цікавився історією свого рідного села, мав деякі письмові контакти з архівами Києва, Москви, Варшави, Кракова, Львова.

Після кількох зустрічей ми з ним порозумілися. І одного разу краєзнавець приголомшив мене: показав «Історію України» Михайла Грушевського. Старенька, з пожовклими листами, здається, випуску 1913 року. Я знав, що є у світі така книга, але досі в руках її не тримав. Знаю також, що за читання такої книги можна поплатитись волею... Але цікавість перемогла страх. Попросив дати мені цю книжку на кілька днів додому. Мудрий чоловік через хвилину мовчання сказав: «Тільки будьте обережні!..»

Признаюся, я не дотримав цього. З кимось із своїх колег поділився новиною... З ким саме — не пам'ятаю. Та через кілька днів мене зустрів на вулиці працівник місцевого відділення КДБ і запропонував... віддати йому «Історію України» Михайла Грушевського. У мене відняло мову. Тільки билася думка: що скажу сільському краєзнавцю?

Оперу я віддав «Історію України». А вранці другого дня поїхав у село, щоб розповісти все, що трапилося. Та зайти до хати не насмілився. Днів зо три я приїжджав у село і... повертався назад, так і не побувавши в сільського краєзнавця. Лише пізніше до мене прийшло деяке прояснення: адже кадебіст не питав мене, де я взяв цю книгу? Прізвища краєзнавця я йому не називав.

Переборовши себе, я приїхав до сільського краєзнавця і розповів про все.

З пам'яті стерлося багато, але кілька слів мудрої людини запам'ятав: «Я радий, що ви прочитали цю книгу. Історію своєї вітчизни треба знати. А в іншому будемо сподіватися на Бога».

Після того я ще не раз бачився з тим опером. Все хотілося запитати: що з книгою Грушевського? Та не наважувався. Але й він жодного разу не прохопився словом.

Пригадую цей епізод щораз, коли беру з книжкової полиці книги Михайла Грушевського.

Рекордний домисел

У сімдесятих роках у Нововолинську, де я жив і працював власкором обласної газети «Радянська Волинь», модним було серед шахтарів встановлювати рекорди. І з видобутку вугілля, і з проходження гірничих виробок. Хто більше, хто швидше... Особливо на честь партійних форумів. Про це в місті всі знали, до цього готувалися заздалегідь.

На восьмій шахті працювала бригада прохідників, якій і було довірено «встановити» республіканський рекорд із проходження гірничих виробок. Що й було успішно зроблено.

Про бригадира прохідників я написав нарис. Шахтарі —народ працелюбний. І я старався тепло розповісти про керівника прохідницької бригади. Але в ті роки журналіст, пишучи про радянську людину праці, повинен був знайти в ній щось особливе, показати навіть те, чого часом і не було... І я домислив: після встановлення рекорду бригадир поїхав до батька в гості. Батько подарував синові бочечку меду... Все так і було. Син їздив до батька в гості. А про мед я, пробачте, вигадав. І вклав у батькові вуста таке: «Мед — для твоїх хлопців з бригади, щоб були міцні та дужі. І встановили ще не один рекорд...»

Через деякий час при зустрічі бригадир прохідників цілком серйозно сказав:

— Що ви наробили? Мені бригада проходу не дає. Хлопці кажуть: де мед, що батько для нас передав! А парторг взагалі допікає.

За епізод з медом мені було соромно. Але до чого тут парторг? З'ясувалося: коли бригада прохідників знову йшла на рекорд, на виробничій нараді секретар міському партії заявив:

— Рекорди — це державна справа. І не мед дає сили, а слово нашої комуністичної партії надихає людей на високопродуктивну працю. Журналіст, який пише про радянських людей, повинен би про це знати.

Оце «домисел»! Де вже там тому медові!..

Волинська область.

Микола НЕЧИПОРЕНКО, «Голос України»

Не стоїть на ногах? То хай сідає...

Є в мене знайомий, працює на досить високій посаді, а ось має лише «Запорожця». Дуже надійна, каже, машина.

Одного разу гостював він у приятеля, добряче там випив, отож увечері глухими вулицями тишком-нишком повертався додому. Аж гульк — даїшник махає своєю палицею.

Мій знайомий приречено зупинився, відчинив дверцята і чесно, як на духу, признався:

— Якщо я оце зараз вийду з машини, то назад уже не сяду...

— Ех, — розчаровано процідив крізь зуби даїшник, — знову інвалід попався. Паняй собі геть!

Очевидно, «Запорожець» виручив.

А пригадався курйозний випадок тому, що днями у Дніпропетровську на велелюдному перехресті серед білого дня трапилося таке, що навіть бувалих у бувальцях міліціонерів шокувало. На червоне світло на повній швидкості помчав автобус із пасажирами, тільки дивом не зіткнувшися з потоком транспорту. Коли патрульний автомобіль Бабушкінського райвідділу внутрішніх справ кинувся навперейми, автобус нарешті зупинився. Міліціонери відчинили дверцята — і водій просто випав, як лантух, додолу — такий був п'яний.

Одначе лаявся, «качав права», отож довелося його забрати в медвитверезник. Назвався Олегом Корчовим, а найточніше відомо, що автобус належить будівельно-монтажній колоні № 9, що в Новомосковську. Отож віз робітників кілометрів за сорок від обласного центру. Хіба не привід дивуватися та обурюватися, що двадцять чоловік не злякалися й безтурботно ризикнули сісти в автобус, водій якого вочевидь перебрав спиртного. Сподівалися, що дістануться додому щасливо? Чи це вже не вперше? Кажуть, наче хтось попереджав: «Та він же на ногах не стоїть!». Але інші «дотепно» заспокоїли товариство: «А ми ж його посадимо за кермо...»

То за цієї нагоди дозвольте ще один випадок. Давно, ще в радянські часи, із села Дмитрівки Петропавлівського району до редакції однієї з поважних київських газет надіслав скаргу комбайнер — назвемо його Іваном. З приводу того, що в розпал жнив його наче незаслужено «ссадив із комбайна і заборонив працювати» голова колгоспу. Лист, як тоді писали, покликав у дорогу —поїхав я розбиратися.

Голова колгоспу на прізвище, пригадую, Ручка сказав, як відрізав: «Іван виїхав у поле п'яний, і на його місці я мовчав би, а не галасував». А Іван категорично заперечував. На медекспертизу Івана, ясна річ, ніхто не возив, а механізатори поводилися незрозуміло — ні так, ні інакше, швидше «хто його знає». Як тут з'ясувати істину?

І тоді я — а було, повторюю, давно — запитав у тракторній бригаді механізаторів: «Хлопці, комуністи серед вас є?». Знайшлися, звичайно. Відвів їх убік і сказав: «Якщо ви справжні комуністи, кажіть мені правду і тільки правду: був Іван п'яний чи ні?» Трактористи-комуністи пом'ялися-пом'ялися і врешті-решт дуже «дохідливо» пояснили:

— Розумієте, товаришу кореспондент, у нас у Дмитрівці так: якщо чоловік тримається на ногах — значить, він ще не п'яний. От якщо не тримається — тоді вже п'яний, це факт. А Іван стояв на ногах!

Веду все це до того, що в будівельно-монтажній колоні № 9 з Новомосковська, виходить, «підняли планку»: хай чоловік і не тримається на ногах, досить, щоб сидіти міг... Але ж, погодьтеся, надто небезпечна «припустима мірка»!

Дніпропетровськ.

Віктор СКРИПНИК, «Голос України»

"Арифметика" професора Пєтуха

Звичні для нас арабські цифри — 1, 2, 3, і т. д. — з часом, схоже, можуть бути відправлені у відставку, їх замінять українські.

ЗАМІНУ традиційних нулів з паличками на нові цифри (поки що незвичайні для сприйняття) пропонує вчений Вінницького державного університету професор Анатолій Пєтух. В основі його винаходу закладена ідея заміни способу відображення цифрових величин.

На міжнародній виставці винаходів, досягнень і промислових інновацій «Брюссельський ярмарок-96» нова «арифметика» вінницького вченого була названа відкриттям XXI століття. Після цього на нашого земляка посипалась лавина пропозицій. Скажімо, американці запросили його до штату Пенсільванія на традиційне щорічне шоу винаходів, що провадиться в місті Пітсбург. Престижною є пропозиція взяти участь у перших світових олімпійських іграх винаходів (цей захід плановано провести наступного року в Будапешті).

Радіти б за престиж української технічної науки — дві золоті медалі, що їх отримав за винахід А. Пєтух, багато про що говорять. Втім, сам учений ходить, образно кажучи, з опущеною головою. З'ясовується, він практично позбавлений прав брати участь у міжнародних виставках: півтора року чекає, поки запатентують його винахід у рідній державі. Має через те немало клопотів. Скажімо, на згаданій виставці в Брюсселі журі змушене було закрити очі на відсутність патента в доктора Пєтуха: геніальність винаходу переважила формальності організаційного плану.

До речі, один з членів журі француз П'єр Айвз Гаярд, дізнавшись про це, запропонував запатентувати винахід у себе на батьківщині. Всі витрати (а тільки заявка коштує 2,5 тисячі доларів) він готовий взяти на себе. Отож може статися, що Франція швидше, ніж ми, офіційно підтвердить відкриття світового масштабу.

Президент виставки Жозе Лорьє розпорядився виділити для українця місце для експозиції — вісім виставочних смуг —безкоштовно. Для інших учасників це коштувало 8 тисяч доларів. Справа в тому, що Ж. Лорьє довідався про нову «арифметику» задовго до початку роботи виставки. І вирішив особисто надіслати до Вінниці запрошення А. Пєтуху. Та навіть за цих умов наш учений на два дні запізнився до Брюсселя: тяганина з відкриттям візи могла бути ще тривалішою, коли б бельгійці не надіслали терміновий дозвіл на виїзд.

—Прикро відчувати себе голим і босим, — ділиться думками А. Пєтух. — Мабуть, саме з цієї причини поруч зі мною на виставці не було жодного представника нашої держави. Тим часом росіяни висадили цілий десант — 200 вчених...

Автору важко детально пояснити суть відкриття (свою роботу вчений назвав «Цифрова стрілка, або Стрілкова цифра»). Чотири квадратики, стверджує Пєтух, можуть комбінувати будь-які числа. Відповідно повинна змінитись форма стрілкових покажчиків, скажімо, на циферблатах годинників чи на спідометрах автомобілів. Майбутнє нововведення неодмінно позначиться на нашому побуті. Особливо це стосується засобів оргтехніки, побутової електроніки. Наприклад, можуть з'явитися годинники без звичних нині циферблатів. Вони матимуть вигляд вузенької смужечки. До речі, назву новим цифрам учений ще не придумав. Можливо, на зміну арабським прийдуть українські цифри?..

На порядку денному: Гранада і Гуадікс

Сьогодні молодіжна збірна України, а завтра національна проведуть у Києві товариські матчі зі збірними Молдови. Ці поєдинки стануть для наших колективів останньою репетицією перед офіційними зустрічами з албанськими командами на нейтральних полях в Іспанії.

Нещодавно у Швейцарії побували віце-президенти ФФУ Віктор Банников та Анатолій Біденко. У штаб-квартирі ФІФА вони розв'язували питання, пов'язані з відбірковими поєдинками наших збірних. Ось що розповів **Віктор Банников:**

—Було прийнято рішення, що обидва наші колективи гратимуть в один день — 29 березня. Це дуже зручно і чимала економія коштів. Цікаво, що на нашу пропозицію албанська сторона відреагувала позитивно. А от німцям у такому самому варіанті відмовила. І їхні збірні (молодіжна і перша) гратимуть два дні поспіль.

Наш літак із командами, офіційними особами та журналістами (усього 120 чоловік) вилетить з аеропорту «Бориспіль» до Іспанії ранком 28 березня. Команди зупиняться в готелі «Центро де Гранада», інші члени делегації — в готелі «Сараї». Увечорі —тренування. Перша команда о 18.00 почне заняття в Гранаді, молодіжка — о 19.00 в місті Гуадікс, де й гратиме наступного дня.

Матч національних команд Албанія—Україна розпочнеться о 20 годині за київським часом. Його обслуговуватиме суддівська бригада з Ірландії.

У Федерації футболу України ми дізналися й прізвища футболістів, які готуються до матчів в Іспанії.

Національна збірна (тренер Йожеф Сабо): воротарі —Ілля Близнюк («Дніпро»), Олег Суслов («Зальцбург», Австрія), Олександр Шовковський («Динамо»); **захисники** — Сергій Беженар, Владислав Ващук, Олександр Головко, Юрій Дмитрулін, Олег Лужний («Динамо»), Дмитро Парфенов («Чорноморець»), Сергій Попов («Зеніт», Росія), Віктор Скрипник («Вердер», Німеччина); **півзахисники** — Геннадій Зубов, Валерій Кривенцов («Шахтар»), Юрій Калитвинцев, Василь Кардаш, Віталій Косовський, Юрій Максимов, Дмитро Михайленко («Динамо»), Геннадій Орбу («Шахтар»); **нападаючі** — Іван Гецко («Аланія», Росія), Тимерлан Гусейнов («Чорноморець»), Сергій Ребров, Андрій Шевченко («Динамо»).

Молодіжна збірна (тренер Олександр Іщенко): воротарі — Олександр Горяїнов (ЦСКА), В'ячеслав Кернозенко («Динамо»); **захисники** — Сергій Ільченко («Металург»), Денис Колчин («Чорноморець»), Іван Павлюх, Олександр Поклонський («Дніпро»), Сергій Селезньов (ЦСКА), Сергій Федоров («Динамо»), Володимир Яксманицький («Шахтар»); **півзахисники** — Сергій Білокінь («Дніпро»), Іван Богатир, Олександр Каряка, Олексій Олійник («Металург»), Сергій Єсін («Таврія»), Сергій Закарлюка (ЦСКА), Артем Саутін («Динамо»), Юрій Селезньов («Чорноморець»), Олександр Співак, Сергій Шищенко («Шахтар»); **нападаючі** — Андрій Головко, Геннадій Мороз («Дніпро»), Яків Кріпак («Металург»).

До списку молодіжки включені також одесит Олександр Зотов, Олег Гарас («Локомотив», Москва, Росія) і Олександр Коваленко з «Дніпра», які поки хворіють.

В. Б.

На знімку: атакує форвард молодіжної збірної України Геннадій Мороз.

Фото Миколи БОЧКА.

Віктор СТАНКЕВИЧ, *журналіст*

Курс на Сідней

Колись Олександра Тимошенко — одна з найблискучіших вихованок видатного тренера Альбіни Дерюгіної після здобуття олімпійської «бронзи» в Сеулі-88 захопилася мрією про підкорення ще більших вершин. Чарівна українська грація поставила за мету здобуття «золота» Барселони-92. І блискуче виконала програму максимум.

Схоже, цей яскравий шлях бере за приклад бронзова медалістка Атланти-96, одеситка Олена Вітриченко. Минулої неділі в Київському палаці спорту численні вболівальники стали свідками тріумфу цієї красунечки. Вона виграла турнір із серії Гран-прі (таких у міжнародному календарі лише сім) «Кубок Дерюгіної», на який зібралися грації з Росії, Білорусі, Болгарії, Чехії, Казахстану, Італії, Іспанії, Угорщини, Ізраїлю, США, Словаччини, Китаю, Фінляндії, Німеччини, Молдови, України.

Одеситка була найсильнішою в трьох вправах: з обручем, скакалкою та стрічкою.

—Оленка, у суперечці з гідними конкурентками, особливо такими, як росіянки Яніна Батиршина і Наталя Липковська, білоруски Тетяна Огризко та Євгенія Павліна, Стелла Салапатійска з Болгарії, Света Токаєв з Ізраїлю, угорка Дора Тот, чешка Андреа Себестова, українка Тетяна Попова, була просто чудова, — так прокоментувала виступи королеви київського балу Альбіна Дерюгіна. — Свою нову композицію вона відшліфувала так, ніби виступає з нею вже не один рік. Гадаю, ні в кого не виникає сумнівів стосовно виступів одеситки на найвищому рівні в період до наступної Олімпіади.

Зрозуміло, що дуже раділа перемозі Олени її мати і особистий тренер Ніна Михайлівна:

—Нещодавно в Греції моя донька виграла всі види на турнірі Гран-прі — сказала пані Вітриченко. — А в Києві, де склад учасниць був значно сильніший, хоч і «віддала» булави білорусці Тані Огризко, виступала значно упевненіше і розкутіше. Як кажуть, з куражем...

Спочивати на лаврах часу в Оленки Вітриченко не буде. Днями вона вирушає до Німеччини, де в Ганновері —черговий турнір Гран-прі. Надалі в її найближчих планах — знову такі самі змагання, що відбудуться 12— 13 квітня в столиці Словенії — Любляні. Що ж, побажаємо їй успіхів.

На знімку: квіти для Олени Вітриченко.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Орбу повернувся

Ще напередодні матчу ЦСКА—»Шахтар» я зустрічався у ФФУ з головним тренером національної збірної Йожефом Сабо. І він, знайомлячи мене з прізвищами гравців, які готуватимуться до матчу з албанцями, назвав і Геннадія Орбу — півзахисника російського клубу «Ротор». Можна було уявити, як здивувалися уболівальники, коли завітали на армійський стадіон, побачивши в стартовому складі донеччан... Геннадія Орбу.

Щоправда, чутки про повернення додому цього футболіста ходили вже давно. Але отакого повороту подій, гадаю, мало хто передбачав. Адже ще минулої неділі Орбу відмінно провів увесь стартовий матч російського чемпіонату за «Ротор» проти новоросійського «Чорноморця» і дістав найвищі оцінки за гру.

Отже, на полі ЦСК ЗСУ в Києві Геннадій зайняв звичне місце лівого півзахисника і, незважаючи на виснажливу дорогу з Росії до Києва, провів на полі всі 90 хвилин. Його дуже тепло вітали прихильники ЦСКА, а його гострі, нестандартні дії, схоже, припали до душі Йожефові Сабо, який сидів неподалік журналістів і дуже уважно слідкував за подіями.

—Так що ж сталося? — запитав одразу після київського поєдинку нашого мандрівника, якого тісним колом оточила репортерська братія.

—Закортіло додому, — усміхнувшись, відповів Геннадій, який має веселу вдачу і ніколи не сумує. —Тим більше, що керівництво «Шахтаря» знайшло можливість швидко владнати справу.

Ну а головний тренер донецького клубу Валерій Яремченко був ще конкретніший:

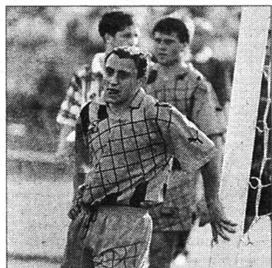
—Глибоко переконаний у тому, що наші найкращі футболісти, а тим більше гравці національної збірної, повинні прикрашати український чемпіонат, а не розважати російських та інших там глядачів. До речі, операцію подібну до тої, що тепер провели з Орбу, плануємо й із Сергієм Поповим, який поки виступає в «Зеніті» (Санкт-Петербург). Він обома руками за повернення. А наша справа — здійснити цей план...

З поверненням Орбу до «Шахтаря» склад цього клубу, і середню лінію зокрема, значно посилили. На краях тепер господарюють в'юнкі і технічні Геннадій — Орбу і Зубов, а в центрі ситуацію контролює мобільний і потужний тандем: Валерій Кривенцов та Сергій Ковальов.

Наставник ЦСКА Володимир Лозинський, якому дуже сподобалася гра «Шахтаря», відзначив, що донечани сьогодні мають один із найсильніших складів у лізі.

—За добором гравців «Шахтар» мало в чому поступається навіть київському «Динамо», — сказав він.

Що ж, чим більше сильних клубів в українській лізі, тим швидше наш футбол підніметься на достойні висоти.

На знімку: Геннадій Орбу.

Фото Миколи БОЧКА.

СЄХЛ: потрібне вдосконалення турніру

Ми вже повідомляли про те, що в Києві відбулася прес-конференція президента Федерації хокею України Анатолія Хорозова. Він, зокрема, висловив жаль з приводу того, що збірна нашої країни не виборола путівку до олімпійського Нагано.

—Наша федерація, — сказав він, — сьогодні перебуває в жалюгідному стані. Грошей зовсім немає. Залишилася тільки одна назва. Дуже прикро, бо інша картина спостерігається в сусідніх державах. Там до цього виду спорту значно інше ставлення. Навіть у Білорусі хокей має дуже солідну державну підтримку. Щоправда Держкомспорт України намагається дещо зробити. Але і сам має якісь крихти. У дуже складних умовах проходить підготовка юнацької збірної України (тренер Вадим Сибірко), де гравці 1979 року і молодші. Цей колектив з 10 по 22 квітня виступатиме в чемпіонаті Європи в групі А, що відбудеться в чеських містах Знойма і Требіче. На жаль, чимало наших юнаків, які виступають у російських клубах, відмовилися виступати в українській збірній.

Головний тренер київського «Сокола» Олександр Сеуканд дав оцінку чемпіонатові Східно-Європейської хокейної ліги, який нещодавно фінішував. Хоч його команда і програла у матчах серії плей-оф за золоті медалі ризькому клубові «Юніорс», на думку Олександра Юрійовича, були й позитивні моменти. У його підопічних, серед яких — переважно молодь, загартувався характер. У серйозних матчах вони успішно виховували в собі психологію переможців. До речі, в регулярному чемпіонаті «Сокіл» був першим з помітним відривом від переслідувачів.

Стосовно фінальної невдачі, тренер повідомив, що рижани в кінці турніру дозаявили 10 досвідчених хокеїстів, більшість з яких виступала в російських клубах. По суті, це був не клуб «Юніорс», а збірна Федерації хокею Латвії. Натомість молодь «Сокола», віддавши сили тривалому турнірному марафону, дещо розгубила фізичні кондиції.

Торкаючись перспективи турнірів СЄХЛ, О. Сеуканд відзначив, що вони набули популярності, але слід вдосконалювати їх структуру, проводити не тільки чемпіонат, а й розіграш Кубка. Як це робиться в НХЛ. Швидше за все, в наступний чемпіонат заявляться: ще кілька польських, а також клуби з Угорщини та Словенії.

Футбол

Лише результати

Кубок кубків. 1/4 фіналу. Матчі-відповіді. АІК—«Барселона» — 1:1 (перший матч — 1:3), «Фіорентіна»—«Бенфіка» — 0:1 (2:0), АЕК—«Парі Сен-Жермен» — 0:3 (0:0), «Ліверпуль»—«Бранн» — 3:0 (1:1).

Анатолій КОБЕЛЬНЮК, «Голос України»

«Олімп-спорт» готується до Ігор

Добре відомо, як яскраво виступали на Олімпіадах спортсмени Луганщини, постійно роблячи внесок до загальнокомандної скарбнички у вигляді медалей різного гатунку. Сподіватимемося, що ця чудова традиція триватиме й надалі.

Нещодавно глава Луганської облдержадміністрації Геннадій Фоменко підписав розпорядження про створення державного обласного центру олімпійської підготовки «Олімп-спорт» (з правом юридичної особи) на базі спорткомплексу «Спартак». Олімпійці тут матимуть усі умови для належної підготовки до Олімпіади-2000 в австралійському Сіднеї.

Луганська область.

Олексій КАВУН, «Голос України»

«Бермудський трикутник» для автобрухту

Тему підказав читач

«СЛОНИ» їдуть помирати в Україну» — так називалася кореспонденція, опублікована наприкінці минулого року. «Слони» — то легковики із солідним стажем, що їх з радістю продали нашим громадянам у країнах на захід від державного кордону. З радістю — бо чому б не збути те, що, за їхніми мірками, вже від'їздило своє, та ще коли знаходяться такі диваки, завдяки яким ціна на той потенційний автобрухт чималенька? Але ті «слони» не помирають в Україні тихесенько — з ними трапляються дивовижні пригоди...

«Нісан» із сюрпризом

Житомирянина Арсентія Федорчука спонукало звернутися до корпункту «Голосу України» якраз те, що в березні 1995 року його дочка Наталія Колянда придбала «Нісан». Між іншим, вік у машини досить солідний, бо виготовлена вона ще в 1985 році. Як запевняв А. Федорчук, технічні проблеми з машиною виникли значні. Але затрати на ремонт — то справа сім'ї. А зустрітися з кореспондентом Арсентій Іванович захотів зовсім з іншого приводу: він допомагав дочці судитися з обласним реєстраційно-екзаменаційним відділом (ОРЕВ) УДАІ УМВС. До засідань готувався грунтовно, студіюючи навіть документи Верховного суду. Та все одно програв — у реєстрації машини відмовили.

Суть претензій Наталії Колянди та її батька до ОРЕВ УДАІ зводиться до того, що в березні 1995 року, після того, як було подано всі необхідні для реєстрації документи («З продавцем, остерігаючись прикрих несподіванок, ми розрахувалися остаточно, аж коли папери прийняли», — запевняє А. Федорчук), відділ віддав тільки тимчасовий реєстраційний талон терміном на три місяці. Потім його чинність не раз продовжували. Востаннє — 23 квітня 1996 року. А через місяць, як написано в заяві, «заступник начальника ОРЕВ майор Консевич власноручно зняв державні номерні знаки з машини, що стояла в моєму дворі, і забрав техталон».

Батько з дочкою вимагали роз'яснень від начальника УДАІ УМВС у Житомирській області. Тож одержали офіційний папір, у якому йдеться про те, що на реєстрацію автомобіля пред'явлено підроблені документи, видані київським МПП «Бермуд-94», яким уже займається слідче управління ГУ МВС України в Києві. А закінчувалася відповідь таким роз'ясненням: «Питання по суті може бути розв'язане після пред'явлення вами справжніх документів чи за рішенням суду».

Федорчук ухопився за кінець фрази. А коли програли справу в районному суді, склав дочці касаційну скаргу до обласного, намагаючись зіграти на юридичних тонкощах. Мовляв, ОРЕВ діяв неправильно, бо згідно з нормативними документами мав одразу зареєструвати машину. А коли замість цього видав тимчасовий техталон, діяв за вказівкою ДАІ МВС України, а ця вказівка не має юридичної сили, бо відповідним чином не зареєстрована. А ще в касаційній скарзі зверталася увага на те, що машину в Україну ввозила не Н. Колянда, а Ю. Мороз, у якого її було придбано, то й мито мав би він платити. Та обласний суд констатував, що «все це не може тягти за собою скасування правильного по суті рішення». А правильне воно тому, що мито все одно платити треба. Обласний суд ще раз нагадав: хоч Н. Колянда подала в ДАІ вантажну митну декларацію, Київська митниця офіційно засвідчила, що такого документа на цей автомобіль вона не видавала.

А. Федорчук продовжує наполягати на тому, що експертизи декларації ніхто не проводив, що вона справжня, тільки «не пройшла через касу», тому й не зареєстрована. А ще обурюється тим, що ОРЕВ так довго тягнув цю справу. І справді, цілих 14 місяців Н. Колянда користувалася машиною на підставі тимчасового техталона, забрати який могли б значно раніше. Принаймні, такий висновок випливає з листа, підписаного начальником Житомирської митниці: «27 серпня 1995 року постановою № 183/95 притягнуто до відповідальності за порушення митних правил громадянами України Мороза Юрія Петровича з накладенням на нього штрафу згідно зі ст. 120 Митного кодексу України за дії, що спричинили недобір митних платежів». Просто Мороз мав оформити ввезений «Нісан» у Житомирі, натомість звернувся до київського «Бермуду-94», який і видав фіктивний документ Київської митниці.

Як сказали в ОРЕВ УДАІ УМВС України в Житомирській області, на той час, коли Н. Колянда подала документи на реєстрацію «Нісана», ДАІ було просто завалене такими фіктивними митними документами. Розчищення завалів після закриття «Бермуду» та подібних фірм дало змогу трохи перевести подих, зайнятися пошуком тих машин, які «проскочили».

Арсентію Федорчуку та іншим жертвам «бермудського трикутника» одна порада: або самим мито заплатити, або писати позовну заяву до суду на тих, хто фальшивку підсунув (працівники ДАІ одразу ж додали: якщо відомо, де їх шукати...)

Хабар усе може?

Можливо, автомобільні страждання Федорчука та його дочки і не привернули б такої уваги, якби обласний суд саме в цей час не закінчив розглядати одну цікаву справу. Головному персонажу 26 років. Спершу його звали Костя Кубашко, та за плечима висіло дві судимості, тому, одружившись, став Лихацьким. У маленькому поліському містечку Радомишлі через знайомих вийшов на старшого інспектора міжрайонного реєстраційно-екзаменаційного відділу (МРЕВ) ДАІ Сергія Тарнавського. Кості потрібно було всього лиш легалізувати сім автомашин — дві «Шкоди», «Мерседес», «Шевроле» тощо. Вони були привезені з-за кордону за липовими документами. Щоб продати без проблем, їх треба було «навісити» на якийсь підрозділ ДАІ.

Робилося все до смішного просто. При реєстрації працівники МРЕВ посилають запити в аналогічні підрозділи, де мав раніше стояти на обліку цей автомобіль. За сто доларів Тарнавський видав Лихацькому запити на руки, а той потім дістав фальшиві відповіді, з яких випливало, що все гаразд.

Не минуло й двох тижнів, як столичний Костя знову нагрянув у Радомишль — і знову з паперами на сім іномарок. Тарнавський був у відпустці, однак спритний Лихацький без проблем, знову через знайомих, вийшов на заступника начальника РВВС майора Анатолія Копиляна.

Персона вища — хабар більше: музичний центр «Соні», який тоді коштував 85 мільйонів карбованців. А потім на додачу телевізори «Фунай» та «Акай». За це Копилян власноручно вилучив з канцелярії запити, щоб ті не пішли поштою. Так Лихацький ще раз одержав змогу подати у МРЕВ фальшиві відповіді про законність іномарок.

У дві шкіряні куртки по 28 з половиною мільйонів карбованців кожна обійшлася Лихацькому допомога майора Копиляна при реєстрації ще трьох автомобілів.

А скільки брав сам Лихацький? Киянин Ігор Єфимов, якому треба було зареєструвати іномарку, куплену без митних документів, виклав за це тисячу доларів.

Колегія обласного суду оцінила дії Лихацького в сім з половиною, а Копиляна — у шість років посиленого режиму. Іншим дійовим особам дісталося значно менше.

Трохи моралі

Арсентій Федорчук розповів, як доброзичливці зауважували: не «засвітив» би він з дочкою «Нісан» у суді, усе б дуже просто можна владнати. Чи не за сценарієм Лихацького?

І ще одна справа з практики облсуду згадалася — якогось Санникова, котрий, на відміну від свого літературного однофамільця, шукав не землю, а тих, хто бажав дешево розмитнити машини і брав з них долари за посередництво з тим же «Бермудом». Потім «розмитнювали» разом з «бермудівцем» у дорогому кафе чи прямо на квартирі в Санникова.

«Бермуд», Санников... Асоціацію зі світами, де щось загадково з'являється і зникає, так і хочеться обіграти у фейлетонному стилі. Та не до сміху. Натомість одна фантазія голову морочить. От зібрати б усі ті дані про іномарки, що розкидані по митницях, МРЕВах та ОРЕВах, та вкинути в один комп'ютер, та побачити, що він видасть, якщо закласти в програму, зіставити оте все. А ще — порахувати, скільки доларів вивезено з України на всілякі «опелі», прикинути, скільки грошей витрачено на хабарі. Чи не вистачило б половини цієї суми, щоб бодай частково вивести з кризи ЗАЗ? Але то так, фантазії... Бо хіба ж насмілимося ми, як Південна Корея, запровадити жорстку квоту на ввезення автомашин?..

Житомирська область.

Абзац з листа

Гігант атомної енергетики — Рівненська АЕС — розташований за шість кілометрів від нашого селища, але в нас постійно вимикають електроенергію. Ми пораємося в темряві, діти не можуть робити уроки без світла. По радіо чуємо, що Рівненська АЕС перевиконує плани із виробництва електроенергії, але де ж вона? Ми цього надлишку не відчуваємо, хоч дихаємо день-у-день радіацією і ми, і наші діти.

САМОЙДЮК, ТИМОШУК, БАБИЧ — усього 57 підписів.

Рафалівка
Володимирецького району
Рівненської області.

Чи не краще суму, що її нараховують у вигляді субсидій на оплату за квартиру та послуги, додати до пенсій, які дуже мізерні — 30—50 гривень. Щоб одержати ту субсидію, треба кілька днів вистояти в черзі, витратити і час, і здоров'я. А скільки паперу держава витрачає на друкування непотрібної документації для субсидій! А чим вдає фонд по субсидіях? Чи, може, в нього вже інше призначення?

Владлен ВАЛЕНЧУК, пенсіонер, ветеран праці, учасник війни.

Червоний Донець
Балаклійського району
Харківської області.

Ніхто не цікавиться, як живеться нам, пенсіонерам, які по кілька місяців не отримують пенсії. На що сподіватися пограбованим, у яких вимагають справно сплачувати за квартиру та інші послуги. Де нам брати кошти? У селі в людей немає грошей. Невже у нас залишилося тільки одне право — швидше помирати? Доти, доки не запрацює наша промисловість і сільське господарство, ми не зможемо пристойно жити. Так і кидатимуть нам оту злиденну гуманітарну допомогу з усього світу, що ганьбить наш працьовитий український народ.

АРТЕМЧУК, ХИЖНЯК — усього 180 підписів.

Тетерівка
Житомирського району
Житомирської області.

Нещодавно дізнався, що згідно з законом керівники держави, депутати Верховної Ради, як і всі громадяни України, повинні оприлюднювати декларації про свої доходи. Але чому ж цього ніхто не робить, навіть законодавці? Чи, може, наші обранці вважають, що писали закони не для себе?

М. КОСТРУБА, лікар.

Умань
Черкаської області.

Наболіло!

Ми не можемо вижити!

П'ять місяців, як ми не отримуємо зарплати, шостий місяць, як ми, за словами Прем'єр-міністра, «увійшли в становище». Але коли ми пропонуємо «увійти в становище» інспекторам з РЕС, коли вони запитують, чому не платимо за електроенергію, то вони нам її відключають. Запитуємо, як у наших умовах можна заробити на «БМВ» чи «Мерседес»? Адже в нас така страшна податкова система, що якби всі, хто їздить на автомобілях сплачували чесно податки, а виконавча влада всіх рівнів раціонально їх використовувала, то наш бюджет був би в дуже хорошому стані, не було б ніяких проблем. Або візьміть оті палаци, що виростають на очах. Ви не замислювалися, скільки треба заробляти при нинішній податковій системі, щоб так будуватися? Чому ніхто не цікавиться, за які кошти зводяться такі палаци?

А управлінський апарат? Зайдіть хоч раз без попередження до будь-якої держадміністрації і перевірте, хто чим займається і чи всі там потрібні. І ви зрозумієте, що у нас немає боротьби з «п'ятою владою». Все схоплено, «приватизовано», зрощено. Ось де наші гроші.

А гроші в закордонних банках? Невже не зрозуміло, що робітник чи колгоспниця їх туди не поклали?

Ми потопаємо в злиднях, а з нас корумповані державні структури витискують останні соки. Податкова інспекція штрафує селянина, який виніс продавати олію, одержану замість зарплати, щоб було на хліб. А міліція карає тих, хто посіяв собі трішечки маку на пироги. Оце так борються зі злочинністю!

А коли ж буде у всьому лад?

М. БАХРОВ, М. БОГДАН — усього дванадцять підписів.

Бахмач
Чернігівської області.

Людмила МЕНЖУЛІНА, «Голос України»

Стара-стара казка про живу і мертву воду

***У** ВИКЛАДІ вчених-практиків вона звучить не так таємниче, як цікаво. Примiром, якщо при ангіні або катарі дихальних шляхів протягом кількох діб полоскати горло анолітом (так звана «мертва» вода), а потім після полоскання випивати чверть склянки католіту (вода «жива»), то хвороба припиняється, а температура нормалізується першого-таки дня. Щоб не мучила алергія, достатньо за спеціальною формулою провести «водні процедури». З допомогою електроактивованих розчинів можна здолати більш як сорок хвороб. Особливо добре діє «жива» і «мертва» вода при опіках. Можна позбутися болю в суглобах, запобігти грипові. Тільки треба суворо дотримуватися рекомендацій медустанов, які апробували й підтвердили якість води, приготовленої з допомогою електроактиватора. В деяких лікарнях Києва її уже застосовують.*

Такий прилад разом з технічним паспортом і лікувальною інструкцією, підписаною доктором медичних наук, професором Юрієм Фурмановим, продемонстрував нашій редакції інженер-електромеханік Анатолій Апуховський (на знімку).

Вивченням цілющих властивостей електролізованої води Анатолій Йосипович займається давно. Він аж ніяк не піонер цієї справи, колись широко розрекламованої у пресі. Але на відміну від більшості «ентузіастів», які віддали добру ідею на прислуговування комерції, наживі, віддав перевагу багаторічним дослідженням.

І ось тепер, коли в електроактиватора типу ЕАВ-3, ЕАВ-10 (місткістю в три, десять літрів води) є підтверджувальні свідчення Міністерства охорони здоров'я, Держстандарту щодо відповідності всім необхідним вимогам, запустити корисну річ у масове виробництво дуже складно. Коштів вистачає лише на дослідну партію, що створюють нині в одному з цехів київського заводу «Авіант».

А прилад, з усього видно, вартий уваги. По-перше, отримувана шляхом електровпливу (електроди в двокамерній ємкості) вода, насичена іонами водню та гідроксилу, очищена від солей важких металів, нітратів і нітритів, хвороботворних мікроорганізмів. Сам по собі аноліт — чудовий антисептик, має інгібіруючі властивості, уповільнює біологічні процеси. Католіт —потужний стимулятор, що має підвищену адсорбційно-хімічну активність. Порівняно із звичайною водогінною, очищена вода — просто мрія. Але ця вода ще й цілюща! Доведено, що її можна ефективно використовувати у медичній практиці для лікування та профілактики різних захворювань, у харчовій промисловості, тваринництві, птахівництві, рибництві (стимулює ріст молодняка). Оброблені нею насіння, розсада краще ростуть. Є досвід успішного застосування електроактивованої води в будівництві: зменшується витрачання сполучного розчину, підвищується міцність конструкцій. Розробники лише чекають на запровадження ноу-хау, а в цій справі, безумовно, є свої секрети, на пропозиції ділових партнерів для налагодження масового випуску і розповсюдження приладу.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Володимир ЧЕРКАС, «Голос України»

ЮВІЛЕЙ ДЛЯ ВСІХ

Виповнилося п'ять років відтоді, як на базі колишньої Укркурортради Федерація незалежних профспілок та Фонд соціального страхування України заснували закрите акціонерне товариство лікувально-оздоровчих закладів профспілок «Укрпрофоздоровниця». Нині це найбільш потужна курортна система в нашій державі. Вона об'єднує 130 санаторіїв та пансіонатів з лікуванням, 25 будинків відпочинку, понад 100 інших курортних установ. Щороку в них лікується і відпочиває близько 600 тисяч громадян, половина з яких — діти. Важливо й те, що путівки в санаторії «Укрпрофоздоровниці» коштують значно менше, ніж у відповідні комерційні та відомчі заклади.

Правління акціонерного товариства, очолюване професором М. Лободою, за п'ять років багато зробило, щоб у нинішніх скрутних умовах усі санаторно-курортні заклади працювали стабільно, вдосконалювали лікувальні процеси. Значна увага приділяється тут повноцінній медичній реабілітації хворих за принципом «стаціонар—санаторій — поліклініка» або «поліклініка — санаторій— поліклініка». У різних регіонах України діє нині 40 таких реабілітаційних відділень. І наслідки реабілітації відчутні. Скажімо, 80 відсотків хворих на інфаркт міокарда після лікування повертаються до активної трудової діяльності. Ефективно працюють також реабілітаційні відділення для постраждалих від чорнобильського лиха, вагітних жінок, хворих дітей.

Розуміється, не все так просто в цьому «курортному королівстві». Ось і нещодавно за серйозні порушення фінансово-господарської діяльності та незадовільну організацію лікувально-діагностичного процесу були звільнені з посад головні лікарі трускавецьких санаторіїв «Каштан», «Алмаз», «Янтар», «Юність». Є прикрі недоліки й на інших курортах. Та увагу керівництва акціонерного товариства від вирішення внутрішніх проблем останнім часом відволікає така обставина: нещодавно Фонд державного майна України оголосив «Укрпрофоздоровниці» своєрідну війну. Прагнучи забрати під свою опіку санаторії профспілок, він звернувся з позовом до Вищого арбітражного суду України, вимагаючи скасувати акціонерне товариство, яке, ніби, було створено незаконно. Вищий арбітражний суд розглянув і відхилив цей позов, визнавши, що «Укрпрофоздоровниця» законно володіє санаторіями профспілок. Однак перший заступник голови Фонду держмайна Є. Григоренко видав наказ керівництву свого регіонального відділення по Львівській області «прийняти на облік майно санаторію «Мармуровий палац», яке належить «Укрпрофоздоровниці». Там уже спішно оголосили цей оздоровчий заклад на викуп.

Подібна тяжба розгорілася і навколо трускавецького санаторію «Дніпро». Позов за позовом, суд за судом... Ніби високі чиновники не читали Конституції України, де в п. 7 ст. 92 чітко записано, що правовий режим власності віднині має визначатися лише законами України. А не якимись наказами, директивами чи іншими «паперами згори». Отож, панове з Фонду держмайна, чи не слід почекати прийняття Верховною Радою законів «Про курорти» та «Про власність на майно», які нині готуються до розгляду в парламенті.

Зачекаймо! А сьогодні привітаємо «Укрпрофоздоровницю» з першою п'ятирічкою, побажаємо доброго здоров'я її трудовим колективам і їхнім відпочивальникам.

НАФТАЕНЕРГО ІНВЕСТ

ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ

ІНВЕСТИЦІЙНА КОМПАНІЯ «НАФТАЕНЕРГО ІНВЕСТ»

Юридична адреса: Київ, вул. М. Коцюбинського, 4-б.

Дата реєстрації: 21.04.95р., свідоцтво № 23386516.

Дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску й обігу цінних паперів № 637 від 5.04.95р.

Дозвіл Фонду Держмайна України на здійснення комерційної діяльності з приватизаційними паперами № 162 від 7.07.95 р.

Статутний фонд товариства становить 10 514 500 (десять мільйонів п'ятсот чотирнадцять тисяч п'ятсот) гривень.

Метою діяльності компанії є сприяння і участь в розвитку ринку цінних паперів та інвестицій в Україні, одержання прибутку, в тому числі в іноземній валюті, шляхом ефективного здійснення операцій з цінними паперами та інвестиціями, надання висококваліфікованих і різноманітних послуг, пов'язаних з випуском, обігом цінних паперів, розміщенням вільних коштів клієнтів на найбільш вигідних для них умовах.

Предметом діяльності товариства є:

—здійснення комерційної діяльності на ринку цінних паперів;

—здійснення комісійної діяльності на ринку цінних паперів;

—діяльність з випуску цінних паперів;

—здійснення посередницької діяльності з приватизаційними паперами;

—надання консультаційних та експертних послуг з питань інвестування, приватизації, аукціонування, інвестиційної та фінансової стратегії юридичним і фізичним особам в Україні та за кордоном.

Депозитарієм ІК «НАФТАЕНЕРГО ІНВЕСТ» є Київське регіональне управління КБ «Приватбанк» (ліцензія №19 від 10.06.94), який здійснює депозитарне обслуговування цінних паперів емітента згідно з договором від 25.01.96.

БАЛАНС ЗАТ ІК «НАФТАЕНЕРГО ІНВЕСТ» на 1 січня 1997 р. (грн.)

АКТИВ	
1. Основні засоби та інші позаоборотні активи	23547254.68
Основні засоби	103275.87
Нематеріальні активи	1772.01
Довгострокові фінансові вкладення	23442206.80
2. Запаси і витрати	15263.89
3. Грошові кошти та інші активи:	
Розрахунки з дебіторами	26947841.87
Розрахунковий рахунок	10559.92
Інші грошові кошти	4744687.50
Всього	31704004.76
БАЛАНС	**55266523.33**
ПАСИВ	
1. Джерела власних коштів та прирівняних до них коштів:	
Статутний фонд	10514500.00
Фінансування	38290897.37
Розрахунки з учасниками	6442569.00
Всього	55260474.39
2. Розрахунки та інші пасиви	
Всього	6048.94
БАЛАНС	**55266523.33**

ЗВІТ про фінансові результати та їх використання з 1 січня 1996 р. по 1 січня 1997 р.

І. Фінансові результати

Найменування показника	Прибуток	Збитки
Виручка (валовий доход) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	441957.18	
Затрати на виробництво реалізованої продукції (робіт, послуг)		510986.30
Доходи і витрати від позареалізаційн. операцій	871864.57	790327.43
Всього прибутків і збитків	1313821.75	1301313.73
Балансовий прибуток або збиток	12508.02	

II. Платежі до бюджету

Найменування показника	Належить по розрахунку	Фактично внесено
Фонд лікв. наслідків Чорноб. катастрофи	7882.83	7407.76
Прибутковий податок з громадян	3916.29	3736.60
Податок на добавлену вартість	105.60	105.60
Місцеві податки і збори комунал. платежів	3364.44	3364.44

Звіт про фінансову діяльність:

Економічна оцінка фінансової надійності та платоспроможності проведена згідно з даними фінансової звітності за станом на 1.01.97 р.

Показники (коефіцієнти)	факт	норматив
1. Ліквідність та платоспроможність		
1.1. Загальний коефіцієнт покриття	5,0	2,0—2,5
1.2. Проміжний коефіцієнт покриття	4,9	0,7—0,8
1.3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,73	0,2—0,3
1.4. Показник загальної платоспроможності — всі реальні активи фінансуються за рахунок власних коштів		
2. Фінансова надійність		
2.1. Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	0,13	0,3—0,4
2.2. Коефіцієнт фінансової незалежності	1,0	0,8—1,5
2.3. Коефіцієнт маневреності власних коштів	0,5	0,5—0,7
2.4. Коефіцієнт реальної вартості основних та обігових коштів в майні підприємства	0,6	0,6—0,7

РЕЗУЛЬТАТИ ПОПЕРЕДНІХ ВИПУСКІВ ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів: Закрите акціонерне товариство «Нафтаенерго Інвест» випустило 102900 (сто дві тисячі дев'ятсот) простих іменних акцій номінальною вартістю 500 000 (п'ятсот тисяч) карбованців на загальну суму 51 450 000 000 (п'ятдесят один мільярд чотириста п'ятдесят мільйонів) карбованців. Випуск зареєстровано Міністерством фінансів України 17 травня 1995 року, свідоцтво про реєстрацію № 191/1/95. Акції розподілені між засновниками Компанії та сплачені ними повністю.

Закрите акціонерне товариство «Нафтаенерго Інвест» випустило 2 000 000 (два мільйони) простих іменних акцій номінальною вартістю 500 000 (п'ятсот тисяч) карбованців на загальну суму 1 000 000 000 000 (один трильйон) карбованців. Випуск зареєстровано Міністерством фінансів України 4 березня 1996 року, свідоцтво про реєстрацію № 126/1/96. Акції розподілені між засновниками Компанії та сплачені ними повністю.

Сума випуску інвестиційних сертифікатів — 771 750 000 000 (сімсот сімдесят один мільярд сімсот п'ятдесят мільйонів) карбованців. Вид інвестиційних сертифікатів — іменні. Інвестиційні сертифікати випущено у безготівковій формі. Кількість —- 1 543 500 штук. Номінальна вартість — 500 000 (п'ятсот тисяч) карбованців. Випуск зареєстровано Міністерством фінансів України 5 червня 1995 року, свідоцтво про реєстрацію № 206/3/95.

Сума випуску інвестиційних сертифікатів — 15 000 000 000 000 (п'ятнадцять трильйонів) карбованців. Вид інвестиційних сертифікатів на пред'явника — на суму 1 000 000 000 000 (один трильйон) карбованців — 2 000 000 шт.; іменні — на суму 14 000 000 000 000 (чотирнадцять трильйонів) карбованців — 28 000 000 штук. Інвестиційні сертифікати випущено у безготівковій формі. Кількість —- 30 000 000 штук. Номінальна вартість — 500 000 (п'ятсот тисяч) карбованців. Випуск зареєстровано Міністерством фінансів України 14 березня 1996 року, свідоцтво про реєстрацію № 38/3/96.

Оціночна вартість чистих активів Компанії станом на 1.01.97 становила 48 817 905.39 грн.

СТРАТЕГІЯ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ

Майже за два роки своєї діяльності Компанія зайняла одне з ведучих місць серед фінпосередників України по залученню ПМС.

Початкова орієнтація Компанії на придбання акцій підприємств нафтопереробної промисловості була переглянута в зв'язку з призупиненням процесу приватизації на підприємствах нафтопереробного комплексу (Постанова Верховної Ради від 2.11.95 № 415-95/ВР). Оскільки Компанія не мала можливості вкладання ПМС у підприємства згідно обраної стратегії, значна частина її активів (три чверті акумульованих ваучерів) була не використана.

З метою зниження рівня ризику Компанія прийняла рішення про диверсифікацію портфеля цінних паперів. Фахівцями Компанії був здійснений аналіз галузей та груп підприємств, найбільш привабливих для інвестування. Починаючи з другого півріччя 1996 р. ІК «Нафтаенерго Інвест» постійно брала участь у сертифікатних аукціонах.

За цей час здійснено інвестиції в наступні галузі економіки України: нафтогазова, харчова, машинобудування, целюлозно-паперова, коксохімічна та хімічна, готельне господарство.

У власності Компанії знаходяться акції приватизованих підприємств на суму більш 12 млн. грн.

ПЕРЕЛІК ТА КІЛЬКІСТЬ ЦІННИХ ПАПЕРІВ ОДНОГО ЕМІТЕНТА, ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ У ВЛАСНОСТІ КОМПАНІЇ (станом на 1.03.97)

1. ВАТ «Труббудіндустрія» — 832 000 шт.
2. ВАТ «Рубежанський картонно-тарний комбінат» — 680 000 шт.
3. ВАТ «Київтехопторг» 4 125 968 шт.
4. ВАТ «Вторма» — 57 120 шт.
5. ВАТ «Смілянський цукровий завод» — 1 173 000 шт.
6. ВАТ «Оржицький цукрозавод» — 4 636 200 шт.
7. ВАТ «Тернопільський м'ясокомбінат» — 3 325 000 шт.
8. ВАТ «Севлюш-сир» — 1 798 500 шт.
9. ВАТ «УкрНДІ технології машинобудування» — 1 000 000 шт.
10. ВАТ «Київпроект»— 46 756 шт.
11. ВАТ «Укрдіпродеревпром» — 314 000 шт.
12. ВАТ «Запоріжтрансформатор» — 52 980 шт.
13. ВАТ «Томак» — 799 800 шт.
14. ВАТ «Орджонікідзевський ГЗК» — 300 000 шт.
15. ВАТ «Закарпатспецкомплектгаз» — 630 000 шт.
16. ВАТ «Харківшляхбуд» — 252 000 шт.
17. ВАТ «ШРБУ - № 33» м. Харків — 278 000 шт.
18. ВАТ «Готельний комплекс «Братислава-Десна» — 29 233 шт.
19. ВАТ «Ковельнафтопродукт» — 4 400 шт.
20. ВАТ «Хустський завод будматеріалів» — 40 500 шт.
21. ВАТ «Склопластик» — 540 000 шт.
22. ВАТ «Сталькон» — 1 096 000 шт.
23. ВАТ «Славутський солодовий завод» — 20 000 шт.
24. ВАТ «Виноградівський завод пластмасових сантехнічних виробів» — 158 832 шт.
25. ВАТ «Могилів-Подільський машинобудівний завод» —490 500 шт.
26. ВАТ «Дніпроазот» — 25 000 шт.
27. ВАТ «Труболиварний завод» — 15 000 шт.
28. ВАТ «Дніпропетровський завод прокатних валків» — 245 530 шт.

За підсумками роботи підприємств у 1996 р. жодне з ВАТ не прийняло рішення про сплату дивідендів. За даними Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій на межі банкрутства опинились близько 90 % приватизованих підприємств. Тому вирішення питання про виплату дивідендів власникам акцій ВАТ знаходиться на початковій стадії.

На даний період здійснюються заходи, що дозволять покращити роботу підприємств, співвласниками яких є Компанія. Але при загальній економічній кризі та нестабільному законодавстві в Україні, заходи по покращенню роботи підприємств і виведення їх на прибутковий рівень є довгостроковими та потребують значних фінансових ресурсів. Своєю метою Компанія бачить сприяння розвитку підприємств та створення нових робочих місць на них. Результатом успішної діяльності у цьому напрямку стане стабілізація стану підприємств та виплата дивідендів вкладникам.

Для покриття витрат по обробці та обліку приватизаційних майнових сертифікатів, оплати послуг депозитарія, де зберігаються цінні папери вкладників, а також виплат заробітної плати робітникам, Компанія активно працює на ринку державних облігацій та вторинному ринку цінних паперів.

У звіті голови Закарпатської обласної ради народних депутатів України Компанія визначена як один з основних партнерів програми по забезпеченню області енергетичними ресурсами.

Програмою діяльності Компанії на 1997 рік передбачається вкладення акумульованих ПМС у підприємства, які мають стратегічне значення для економіки України, і подальша робота по залученню інвестицій в економіку України.

План вкладень Компанії на 1997 рік:

1. Нікопольський завод феросплавів
2. Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат
3. Макіївський державний коксохімічний завод
4. Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча
5. Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь)
6. Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат
7. Запорізький завод феросплавів
8. Запоріжсталь
9. Концерн «Оріана» (м. Калуш)
10. Білоцерківський державний шинний завод № 2
11. Миколаївський глиноземний завод
12. Суднобудівний завод «Океан» (м. Миколаїв)
13. Херсонський нафтопереробний комплекс
14. Київхімволокно
15. А також підприємства енергетичного комплексу України

За офіційними оцінками їх інвестиційна привабливість в декілька разів вища підприємств, що були виставлені на сертифікатних аукціонах в 1995—1996 рр.

ПЕРСОНАЛ КОМПАНІЇ

Чисельність персоналу Компанії на 1.03.97 становить 121 особу, з яких 75 відсотків є висококваліфікованими спеціалістами з вищою освітою. З моменту створення Компанією керує Президент —Ружицький Вадим Петрович, головний бухгалтер —Архангородська Вікторія Вікторівна.

На теперішній час Компанія має розвинуту мережу регіональних відділень. Сімнадцять регіональних відділень розташовані майже у всіх областях України за адресами:

1. Київ, вул. М. Коцюбинського, 4-б
2. Вінниця, вул. Леніна, 68
3. Дніпропетровськ, вул. К. Маркса, 93 к.440
4. Житомир, вул. Пушкіна, 27, к.31
5. Івано-Франківськ, вул. Грушевського, 19, к.22
6. Луцьк, вул. Суворова, 5
7. Львів, вул. Фредра, 1, Палац шахів
8. Миколаїв, вул. Фалєєвська, 22
9. Одеса, вул. Пастера, 25
10. Полтава, вул. Жовтнева, 18
11. Рівне, вул. Соборна, 192, к. 3
12. Тернопіль, вул. Кардинала Сліпого, 8
13. Ужгород, вул. Грушевського, 78/2а
14. Херсон, вул. Суворова, 1-А
15. Хмельницький, вул. Соборна, 29, к. 55, 52
16. Чернігів, пр. Жовтневої Революції, 95, к. 9
17. Чернівці, вул. Олександра Доброго, 13

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, «Голос України»

Як Бульба та Вакула з плагіатором поквиталися

НАБЛИЖАЄТЬСЯ 1 квітня — день сміху, він же — день народження геніального письменника XIX століття Миколи Гоголя. Випадковий цей збіг чи «так було задумано» — знає тільки Бог. Ми ж, готуючись до неординарної дати, раді нагоді розповісти про деякі пригоди гоголівських, вірніше — лжегоголівських, героїв.

Сам письменник про ці придибенції уже не відав. А втім — хтозна. У його творах (коли читати не для екзамену чи заліку) можна побачити і сьогоднішні, і символи майбутнього.

При нагоді придивіться до портрета нашого славного земляка. Таке враження, ніби він тільки вдав із себе портрета, а сам усе чує, все бачить і ось-ось усміхнеться. А усмішка у нього така, що одні від неї ціпеніли, інші лютували...

За життя письменника його твори читала переважно інтелігенція. Для простого народу, казали, вони заскладні. Тому поширювали лубок — з великими літерами, яскравими малюнками, щоб можна було вирізати і ліпити на стіни... Коротше кажучи, ділки швидко уздріли нову золоту жилу. Зокрема, книговидавці з Нікольської у Москві, де отаборилося кілька видавництв.

Почалося з лубка. В 1878 році у продажу з'явилася літографія 12 сцен із «Тараса Бульби». І пішло...

Видавець І. Морозов запросив журналіста-початківця Власа Дорошевича і замовив йому... Гоголя. Напівголодний на той час невдаха погодився і незабаром приніс книженцію «Вакула, или Договор с дьяволом». І підписав: «В. М. Д-ч».

Невдовзі інший видавець, Е. Губанов, пустив у світ «Приключения казацкого атамана Урвана. Историческое предание». Дослідники вбачають руку Дорошевича і тут. Завважимо, як автор «засекретив» Тараса Бульбу - назвав його Урваном, це ім'я ще спливе.

У 1887 році в інших видавництвах з'явилися «Три ночи у гроба красавицы» (впізнаєте «Вія»?), «Страшный колдун, или Кровавое мщение» (переробка «Страшної помсти»).

Тогочасна статистика засвідчує: таку літературу видавало більше десяти видавництв, за рік вони випускали понад 60 тисяч книг-компіляцій.

Як видавці домовлялися з «письменниками», розповідає знаменита книжка В. Гіляровського «Москва і москвичі».

Отже, трактир, за столом двоє. Йде ділова розмова.

« — Напиши мені «Тараса Бульбу».

— Тобто як... «Тараса Бульбу»? Адже це Гоголь!

— Ну і що? А ти почни як у Гоголя, тільки зміни трішки, а зміст — напишеш...»

З іншої розмови на ту ж тему:

«— Аркушів шість. У двох частинах видам.

— Гаразд. По шість рубчиків за аркуш.

— Облопаєшся. По два.

Сторгувалися по чотири»...

Автори переробок обчухрували твори письменника безбожно, описи природи викреслювали, прізвища персонажів змінювали, додавали події з інших творів. Часом доходило до конфузів. Скажімо, якась Є. Абрамова видала книгу «Тарас Бульба. Повести из казацкой жизни». Починається вона так: «В красивій місцевості мальовничої Малоросії поблизу річки Дон багато років тому стояв хутір. Хутір цей належав Єгорові Урвану»... Синів старого козака названо Грицьком та Борисом. Борис закохується в панну, зраджує віру. Підмішано сюди ще ліс, пошуки скарбу, чарівника тощо. Урвана вороги спалюють. Тоді Грицько (читай — Остап) очолює козаків і веде їх на помсту... Видавці, певно, з поспіху не завважили, що на обкладинці — Тарас Бульба, а в книжці — Урван, запозичений у Дорошевича...

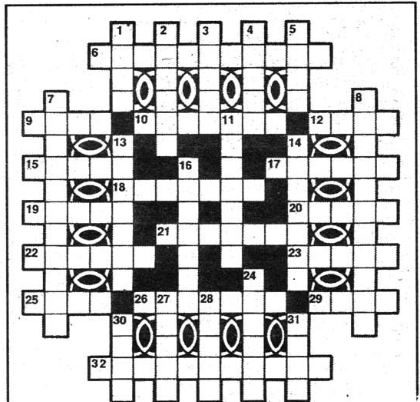
Літературні критики сперечалися. Одні доводили, що саме так і треба привчати народ до Гоголя — через лубок. Інші твердили: «переробки» псують твори письменника і принижують літературу взагалі.

Суперечку вирішив сам Гоголь. Вірніше, його герої. Вони помстилися першому плагіаторові. Причому, не Вій, не Басаврюк і навіть не червона свитка. А ті ж таки Бульба та Вакула.

А було так. Влас Дорошевич вибився в люди — став маститим критиком і про те, як заробляв на Гоголі, зрозуміло, намагався не згадувати. І раптом — у час підготовки до гоголівських днів — Морозов перевидав лубкового «Тараса Бульбу» з повним підписом: «Сочинение В. Дорошевича». Ганебна книжка могла знищити авторитет літератора. Тому він хапливо скупив увесь тираж. Видавцеві, ясна річ, це сподобалось. Він тут же перевидав і «Кузнеца Вакулу». Боячись ганьби, автор мусив знову розкошелюватися.

Та на цьому «страшна помста» не закінчилася. У Москві саме пройшла вистава за твором Гоголя — «Сорочинський ярмарок» чи «Ніч перед Різдвом». Дорошевич у пресі покритикував ту виставу. Тоді антрепренер накупив отих книжок «Тарас Бульба» та «Кузнец Вакула» (десь таки знайшов) і перед черговою виставою розклав їх на стільці для глядачів...

Все за Гоголем: запродав душу нечистому — розплачуйся...

Кросворд

По горизонталі: 5. Наказний гетьман, чоловік сестри Богдана Хмельницького. 9. Притока Дніпра. 11. Видатний художник, один із фундаторів Академії мистецтв у Києві. 12. Чумацький віз. 15. Стіс паперу. 17. «Зірка гарему» в поемі О. Пушкіна «Бахчисарайський фонтан». 18. Родовий звичай, за яким удова мала виходити заміж за чоловікового брата. 19. Сестра Петра Могили, фундаторка Лубенського—Мгарського монастиря та Манявського скиту. 20. Вексельне доручення. 21. Автор сатиричної поеми «Орлеанська діва». 22. Маса снігу, що скочується з гір. 23. Традиційне прикінцеве слово молитви чи проповіді. 25. Епічні народні пісні карелів, фінів, естів. 26. Морські розбійники. 29. Індійський герой, який, як вважають деякі дослідники, бував на берегах Дніпра. 32. Українська письменниця, автор романів з княжих часів «Шоломи в сонці», «Шестикрилець» та ін.

По вертикалі: 1. Одна з назв бога сонця у наших пращурів. 2. Легендарний ватажок опришків. 3. Одне з основних понять індійської релігії — про невідворотність «плати» за всі вчинки. 4. Композитор, автор оперети «Жирофле-Жирофля». 5. Мала планета, названа іменем міфічного героя. 7. Всесвітньо відомий астролог. 8. Еверест. 11. Французький офіцер, історик, який у 1646 році командував загоном українських козаків. 13. Персонаж фільму «Тіні забутих предків». 14. Сорт винограду. 16. Видатна українська художниця, майстриня декоративного живопису. 24. Місто на Пруті. 27. Прісноводна риба. 28. Одна з основних одиниць мови. 30. Верхня відкрита галерея в церкві чи в парадному залі. 31. Птах — символ мудрості.

Відповіді до кросворда, надрукованого 4 березня

По горизонталі: 7. Величко. 8. Маківка. 9. Шейк. 10. Ритон. 12. Тура. 13. Малуша. 15. Каприз. 17. Рак. 19. Безе. 20. Охра. 22. Ярд. 25. Шишкін. 27. Кратер. 28. Боян. 30. Раска. 31. Сани. 32. Лизогуб. 33. Карабіц.

По вертикалі: 1. Вересай. 2. Диск. 3. Скирта. 4. «Варнак». 5. Віст. 6. Скорина. 11. Тога. 14. Узбек. 16. «Плаха». 17. Рея. 18. Код. 21. Мирович. 23. Репс. 24. Леонтій. 26. Нарбут. 27. Квазар. 29. Неон. 31. Сват.

Три поради

Поділяй і владарюй

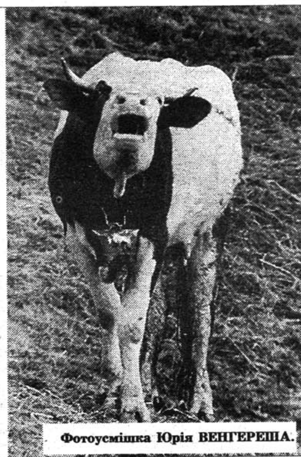
Це древнє правило політиків, як свідчить історія, не рятує імперій. Зате його «заземлений» варіант широко й ефективно використовують на городах та дачах. Отож поради...

Садівникові. Всі знають, що обліпиха має чудові лікувальні властивості, і багато хто хоче мати її в саду. Та маємо знати, що це дводомна культура, тобто є «він» і є «вона». Розрізнити кущі з жіночими та чоловічими квітками легко, коли починають закладатися квіткові бруньки — на чоловічих особинах вони у 2—3 рази більші. Обліпиху варто висаджувати не в ряд, а групою, щоб на 5—7 жіночих кущів був один «він».

Городникові. Комахи-шкідники, як відомо, «люблять» певну рослину, але не терплять якусь іншу. Тому для захисту, скажімо, капусти від капустяної мухи поряд висаджують квасолю. Моркву добре захищає цибуля, вона не тільки відвертає шкідників, а й блокує нюх морквяної мухи своїм гострим запахом.

Квітникареві. Якщо ви хочете мати гарні троянди, то саджайте їх так, щоб в одному місці було бодай чотири кущі одного сорту — в «рідному колі» вони цвітуть яскравіше. Повчально...

Фотоусмішка Юрія ВЕНГЕРЕША.

Анатолій ЯКОВЕНКО, журналіст

СЛОНИ НЕ ВИННІ

У нас у мікрорайоні кільканадцять років підряд хтось уперто виставляє металеву табличку з легендарним написом: «По газонам не ходить!» А люди з такою ж упертістю ходять від трамвайної зупинки до свого будинку прямісінько через... газон, мало не спотикаючись об ту незнищенну позначку.

Щовесни газон копають і засівають. Та стежка затято сходить з асфальту — на скопане й засіяне, ніби на зло жеківцям.

На табличку давно ніхто не звертає уваги. Випадково підвівши очі, я помітив, що її обновили. На зеленому тлі хтось нервово написав білим: «Тропа для слонов!»

Зрозуміло, кого мають на увазі. А що стосується справжніх слонів, то ці тварини, за свідченням знавців, «пробивають» свої стежки гранично раціонально й зручно. То, може, напис і правильний?

Але чому нас, людей, вважають варварами, котрі так і норовлять затоптати газони? Придивіться до газонів та клумб на вулицях, у дворах, у парках. Нерідко вони розбиті все ще за принципом приказарменного плацу чи, пробачте, тюремного подвір'я: ходити тільки отак — по квадрату...

І так, власне, не тільки з газонами. Ідете ви, приміром, у Києві від станції метро Шулявської до універмагу. І раптом асфальтову доріжку перепиняє невідомої назви архітектурна «прикраса» — бетонна коробка, квадратна, зрозуміло. Колись у ній плюскотіла вода, потім фонтанчик замовк. Вода засмердилася. Коробку-басейн з роками засипали сміттям. Врешті-решт зверху насипали землі. Та головне в іншому — тисячі людей щодня мусять обходити той квадрат, бо через нього не підеш. Хто і для кого це будує?

... Кажуть, академік Курчатов, коли було споруджено корпуси його інституту, наказав зорати територію між ними. І ранками дивився у вікно, як фізики-ядерники «пробивають» стежки. Ясна річ, вони були без кутів — найкоротші, найзручніші. Саме за тими «кресленнями» і наказав академік прокласти асфальтові доріжки.

Що тут додати?

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 289792.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311051.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.